

PROGRAMACIÓ

**DEPARTAMENT
D'EDUCACIÓ VISUAL I PLÀSTICA**

CURS 2017-2018

IES PUIG DE SA FONT

ÍNDEX

Introducció

ORGANITZACIÓ DEL DEPARTAMENT.....	3
-----------------------------------	---

Part general 5

CONTRIBUCIÓ DE LA MATÈRIA A L'ADQUISICIÓ DE LES COMPETÈNCIES BÀSIQUES	6
OBJECTIUS GENERALS DE L'ÀREA	7
CONTINGUTS	8
TEMES TRANSVERSALS	9
METODOLOGIA	10
PROCEDIMENTS I SISTEMES D'AVAUACIÓ	12
MÍNIMS A L'ESO. ESTÀNDARDS D'APRENENTATGE.....	15
MESURES D'ATENCIÓ A LA DIVERSITAT.	17
ACTIVITATS DE RECUPERACIÓ DE LES AVALUACIONS.....	18
PLA DE PENDENTS	18
PLA DE REPETIDORS	20
PLA DE MILLORA DEL RENDIMENT ESCOLAR.	21
MATERIALS I RECURSOS DIDÀCTICS.	21
ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES I EXTRAESCOLARS.	22

Part específica ESO 25

EDUCACIÓ PLÀSTICA I VISUAL I.....	26
EDUCACIÓ PLÀSTICA I VISUAL II.....	38
EDUCACIÓ PLÀSTICA I VISUAL III.....	48

Part específica Batxillerat 56

INTRODUCCIÓ	57
OBJECTIUS GENERALS DE L'ÀREA	58
METODOLOGIA	59
PROCEDIMENTS I SISTEMES D'AVAUACIÓ	63
ACTIVITATS DE RECUPERACIÓ.	63
PROVA DE CONVALIDACIÓ DIBUIX TÈCNIC I	63
MESURES D'ATENCIÓ A LA DIVERSITAT.	674
DIBUIX TÈCNIC 1r BATXILLERAT	65
DIBUIX TÈCNIC 2n BATXILLERAT	75
ACTA D'APROVACIÓ DE LA PROGRAMACIÓ	84

ORGANITZACIÓ DEL DEPARTAMENT

1. Professors/res integrants

Cristina Ginard Torres. Llicenciada en Belles Arts, professora funcionaria i cap de departament.

Violeta Ontavilla Matschilles. Llicenciada en Belles Arts, professora funcionària del departament.

Miquel Garau Genovart. Llicenciat en Belles Arts, professor funcionari del departament i coordinador d'Audiovisuals.

2. Reunions de departament

El departament d' Educació Visual i Plàstica es reuneix cada dimecres de les 09:50 h a les 10:45h amb la finalitat de:

- Preparar i revisar les programacions i coordinar les activitats a l'aula entre els professors que imparteixen un mateix nivell.
- Comentar els resultats i els problemes sorgits en el seguiment de les programacions.
- Preparar activitats escolars i extraescolars.
- Programar proves i treballs de recuperació de matèries pendents.
- Revisar les necessitats de material de departament i d'aula.
- Estudiar noves estratègies i noves aplicacions de les noves tecnologies a l'àrea.

3. Grups, matèries i hores que imparteix el departament

1r , 2n, 3r, 4t d' ESO Educació Plàstica i Visual

1r i 2n de Batxillerat Dibuix Tècnic

4. Repartició de grups per professors/res

Cristina Ginard:

N.	GRUPS	HORES LECTIVES
	Cap de Departament	2
2	1r. ESO Ed. Visual i plàstica	4
1	2n. ESO Ed. Visual i plàstica	3
1	1r de batxillerat Dibuix Tècnic	4
1	2n de batxillerat Dibuix Tècnic	4
1	Suport Projectes	1
	HORES SETMANALS	18

Violeta Ontavilla:

N. GRUPS

HORES LECTIVES

2	1r. ESO Ed. Visual i plàstica	4
1	Projectes	3,5
1	Coordinació de projectes	3
1	2n ESO Ed. Visual i plàstica	3
1	3r ESO Ed. Visual i plàstica	3
1	4rt ESO Ed. Visual i plàstica	3

HORES SETMANALS

19,5

Miquel Garau:

N. GRUPS

HORES LECTIVES

3	1r. ESO Ed. Visual i plàstica	6
1	Tutoria 1r ESO	2,5
1	Coordinació d'audiovisuals	1
1	2n ESO Ed. Visual i plàstica	3
2	3r ESO Ed. Visual i plàstica	6
1	Coordinació Solidaritat	1

HORES SETMANALS

19,5

**PART
GENERAL
D'ESO**

CONTRIBUCIÓ DE LA MATÈRIA A L'ADQUISICIÓ DE LES COMPETÈNCIES BÀSIQUES

L'educació plàstica i visual contribueix, especialment, a adquirir la competència cultural i artística. En aquesta etapa es posa èmfasi a l'ampliació del coneixement dels diferents codis artístics i a la utilització de les tècniques i els recursos propis. L'alumnat aprèn a mirar, analitzar críticament, veure, observar, percebre i, des del coneixement del llenguatge visual, apreciar els valors estètics i culturals de les produccions artístiques, així com entendre el món de la publicitat de forma crítica. D'altra banda, es contribueix a aquesta competència quan s'experimenta i investiga amb diversitat de tècniques plàstiques i visuals i és capaç d'expressar-se a través de la imatge.

L'educació plàstica i visual col·labora en l'adquisició d'autonomia i iniciativa personal, ja que tot procés de creació suposa convertir una idea en un producte. Col·labora estretament en el desenvolupament d'estratègies de planificació, de previsió de recursos, d'anticipació i avaluació de resultats. En resum, situa l'alumnat davant d'un procés que l'obliga a prendre decisions de manera autònoma. Tot aquest procés, juntament amb l'esperit creatiu, l'experimentació, la investigació i l'autocrítica, fomenten la iniciativa i autonomia personal dins de l'ètica de la plàstica i la comunicació.

Aquesta matèria constitueix un bon vehicle per al desenvolupament de la competència social i ciutadana. En la mesura en què la creació artística suposa un treball en equip, es promouen actituds de respecte, tolerància, cooperació i flexibilitat i es contribueix a l'adquisició d'habilitats socials. D'altra banda, el treball amb eines pròpies del llenguatge visual, que indueix al pensament creatiu i a l'expressió d'emocions, vivències i idees, proporciona experiències directament relacionades amb la diversitat de respostes davant d'un mateix estímul i l'acceptació de les diferències.

En la competència per aprendre a aprendre es contribueix en la mesura que s'afavoreix la reflexió sobre els processos i l'experimentació creativa, ja que implica la presa de consciència de les pròpies capacitats i recursos, així com l'acceptació dels propis errors com a instrument de millora.

La importància que adquireixen en el currículum els continguts relatius a l'entorn audiovisual i multimèdia expressa el paper que s'atorga a aquesta matèria a l'adquisició de la competència en el tractament de la informació i, en particular, al món de la imatge que aquesta informació incorpora. A més, l'ús de recursos tecnològics específics no només suposa una eina potent per a la producció de creacions visuals sinó que, a la vegada, col·labora en la millora de la competència digital.

L'educació plàstica i visual contribueix a l'adquisició de la competència en el coneixement i la interacció amb el món físic mitjançant la utilització de procediments relacionats amb el mètode científic com l'observació, l'experimentació, el descobriment, la reflexió i l'anàlisi posterior. Així mateix introdueix valors de sostenibilitat i reciclatge pel que fa a la utilització de materials per a la creació d'obres pròpies, anàlisi d'obres alienes i conservació del patrimoni cultural.

Finalment, aprendre a desenvolupar-se amb comoditat per mitjà del llenguatge simbòlic és objectiu de la matèria, així com aprofundir en el coneixement d'aspectes espacials de la realitat mitjançant la geometria i la representació objectiva de les formes. Les capacitats descrites anteriorment contribueixen a l'adquisició de competència matemàtica per part de l'alumnat. Tota forma de comunicació té uns procediments comuns i, com a tal, l'educació plàstica i visual permet fer ús d'uns recursos específics per expressar idees, sentiments i emocions, alhora que permet integrar el llenguatge plàstic i visual amb altres llenguatges i així enriquir la comunicació, contribuint també a la competència lingüística.

OBJECTIUS GENERALS D'ÀREA

L'ensenyament d'educació plàstica i visual, en l'etapa de l'educació secundària obligatòria, tendra com a objectiu desenvolupar en l'alumnat les capacitats següents:

1. Observar, percebre, comprendre i interpretar críticament la comunicació mitjançant les imatges i les formes del seu entorn natural i cultural i ser sensibles envers les seves qualitats evocadores, simbòliques, plàstiques, estètiques i funcionals.
2. Apreciar els valors culturals i estètics, identificant, interpretant i valorant els seus continguts; entendre'ls com a part de la diversitat cultural, contribuint al seu respecte, conservació i millora.
3. Interpretar les relacions del llenguatge visual i plàstic amb altres llenguatges i cercar la manera personal i expressiva més adequada per comunicar les troballes obtingudes amb el signe, el color i l'espai. La interpretació correcta de la comunicació publicitària davant d'un consum responsable.
4. Desenvolupar la creativitat i expressar-la, preferentment, amb la subjectivitat del seu llenguatge personal, utilitzant els codis, la terminologia i els procediments del llenguatge visual i plàstic, amb la finalitat d'enriquir estèticament les seves possibilitats de comunicació.
5. Utilitzar el llenguatge plàstic per representar emocions, sentiments, vivències i idees, contribuint a la comunicació, reflexió crítica i respecte entre les persones.
6. Apreciar les possibilitats expressives que ofereix la investigació amb diverses tècniques plàstiques i visuals i les tecnologies de la informació i la comunicació, valorant l'esforç de superació que comporta el procés creatiu.
7. Representar cossos i espais simples mitjançant el domini de la perspectiva, les proporcions i la representació de les qualitats de les superfícies i el detall, de manera que siguin eficaços per a la comunicació desitjada.
8. Planificar i reflexionar, de forma individual i cooperativa, sobre el procés de realització d'un objecte partint d'uns objectius prefixats i revisar i valorar, al final de cada fase, l'estat de la seva consecució.
9. Relacionar-se amb altres persones i participar en activitats de grup, adoptant actituds de flexibilitat, responsabilitat, solidaritat, interès i tolerància, superant inhibicions i prejudicis i rebutjant discriminacions o estigmes personals o socials.
10. Contribuir activament al coneixement, el respecte, la conservació, la divulgació i la millora del patrimoni europeu, espanyol i de la comunitat autònoma de les Illes Balears com a senyal d'identitat pròpia.
11. Conèixer i valorar el patrimoni artístic i cultural de la comunitat autònoma de les Illes Balears, com a base de la nostra identitat i idiosincràsia i contribuir activament a la seva defensa, conservació i desenvolupament, acceptant la convivència amb valors artístics propis d'altres cultures que coexisteixen amb la nostra per fer de la diversitat un valor enriquidor i integrador.
12. Respectar, apreciar i aprendre a interpretar altres maneres d'expressió visual i plàstica diferents de la pròpia i de les formes dominants a l'entorn, superant estereotips i convencionalismes, i elaborar judicis o adquirir criteris personals que permetin a l'alumnat actuar amb iniciativa responsable.
13. Acceptar i participar en el respecte i seguiment dels valors i les normes que regulen el comportament en les diferents situacions que sorgeixen en les relacions humanes i en els processos comunicatius, reconèixer-los com a integrants d'una formació global i integrar-los en l'expressió d'idees mitjançant els missatges visuals.

Segons el llibre blau d'Educació Plàstica i Visual, aquests objectius es poden agrupar en tres

grans grups:

1 La sintaxi dels llenguatges visuals i plàstics:

- Capacitat d'emetre i entendre missatges visuals, en les diferents tècniques i mitjans
- Entendre les formes planes, geomètriques o no.
- Assolir el coneixement de la línia, el color, la textura, el volum, la llum, la representació del volum.
- Assolir la composició d'una imatge o d'una seqüència de imatges.

2 Exploració de l'entorn visual i plàstic:

- Poder percebre, identificar i criticar formes de l'entorn, bidimensionals o tridimensionals, els missatges visuals.

3 Utilització de les tècniques i procediments adequats:

- Assolir la correcció en l'ús dels distints materials i tècniques: llapis, retoladors, colors, ordinador, càmera fotogràfica, de cine i vídeo, etc.

CONTINGUTS

El llenguatge visual, més universal que el verbal, és avui crucial com a mitjà de comunicació en la nostra cultura de la imatge. Els nous sistemes de comunicació multidimensional requereixen una imaginació visual que fa necessari i imprescindible l'aprenentatge d'aquest llenguatge. Aquest coneixement ha de permetre assimilar l'entorn visual i plàstic amb una actitud crítica i reflexiva. L'accés més profund a la realitat i la capacitat de distanciament crític respecte d'aquella possibilitaran en darrer terme interpretar i elaborar missatges de caire subjectiu i objectiu.

L'apreciació i el gaudi dels valors estètics del patrimoni natural i cultural podrà assolir-se des del desenvolupament d'aptituds creatives, enginy, imaginació, intuïció i actituds de reflexió i autonomia.

Aquestes aptituds no tan sols s'han de dur a terme dins el camp de l'art tradicional, sinó també dins els entorns laborals diversos (arquitectures, disseny industrial, modes, publicitat, informàtica gràfica, etc.), a manera de formació professional de base.

La percepció visual i la creació d'imatges, la lectura de formes i imatges i la producció d'obres de creació, el «saber comprendre/saber veure» i el «saber expressar-se/saber fer», són les dues línies que configuren la nostra àrea. El «saber veure» implica dos processos: la percepció visual immediata i la comprensió conceptual o interiorització d'allò percebut. Mentre que el «saber fer» implica igualment altres dos processos: la representació i l'expressió, els quals necessiten la instrumentació, la lectura, l'anàlisi, la interpretació i l'elaboració d'imatges.

Aquests quatre processos permeten sistematitzar els continguts de l'àrea, segons tres eixos interrelacionats: la sintaxi dels llenguatges visuals i plàstics; l'exploració, anàlisi i apreciació de l'entorn visual i plàstic, i la utilització i l'anàlisi de tècniques i procediments expressius.

La sintaxi dels llenguatges visuals i plàstics fa referència bàsicament al coneixement dels elements del codi visual. Convé començar per l'estudi i la comprensió dels elements que

configuren el llenguatge visual i plàstic per arribar després a l'articulació d'aquest en distintes composicions amb una finalitat expressiva o descriptiva, i arribar també a l'anàlisi estructural dels distints missatges visuals transmesos per diferents mitjans d'expressió i de comunicació.

Quant a l'exploració, anàlisi i apreciació de l'entorn visual i plàstic, convé partir de l'exploració i anàlisi de determinats aspectes de l'entorn natural i cultural de l'alumnat, perquè pugui anar millorant gradualment la pròpia percepció de la realitat fins a arribar a una anàlisi i apreciació, de caràcter més general, dels valors emotius i funcionals de les imatges i les formes.

La utilització i l'anàlisi de tècniques i procediments expressius començaran amb l'experimentació manual amb materials, que anirà unida a procediments d'anàlisi de les distintes tècniques i els distints materials de l'expressió plàstica i visual.

Per establir una sèrie d'idees centrals que proporcionin continuïtat en el tractament dels continguts de l'àrea, aquests tres eixos estructurals, juntament amb els processos cognitius abans esmentats, se sistematitzen i es presenten organitzats en blocs.

Els continguts se seqüencien segons els diferents moments evolutius de la persona, mentre que els blocs de continguts es mantenen al llarg de tota l'etapa, de manera que l'alumne pugui relacionar i progressar, i reprendre cada nou procés allà on es quedà anteriorment, per assolir majors nivells de complexitat.

En el primer cicle, s'iniciarà el procés de sensibilització envers el contingut plàstic de l'entorn de l'alumne, i l'acostament al significat dels missatges visuals es farà des del que és concret, determinant els elements constitutius Currículum d'ESO: Educació plàstica i visual mitjançant un reconeixement i diferenciació d'aquests, per augmentar així les capacitats perceptives. Es tractarà, al mateix temps, que l'alumne descobreixi les possibilitats expressives de les formes reals i la seva interpretació, i així estimular la seva capacitat creativa. També, en aquesta primera etapa, l'alumne anirà adquirint algunes habilitats en l'ús dels distints mitjans expressius o destreses del llenguatge plàstic.

En el segon cicle, en el tercer curs de secundària, l'alumne aprofundirà en la percepció, analitzant l'entorn natural i cultural, sintetitzant els elements constitutius en un procés creatiu personal.

Els continguts es presenten segons conceptes, procediments i actituds, valors i normes. No obstant això, pel fet de ser una àrea procedimental, el desenvolupament i l'aprenentatge dels conceptes es farà per mitjà dels procediments (instrumentació i tècniques) i dels aspectes actitudinals.

Els continguts de l'àrea permetran connectar l'alumne amb la cultura de la imatge, l'art, els mitjans de comunicació i les tecnologies audiovisuals.

TEMES TRANSVERSALS DINS DEL CURRÍCULUM D'EDUCACIÓ PLÀSTICA I VISUAL

EDUCACIÓ MORAL I CÍVICA: Cooperació, solidaritat i tolerància.

EDUCACIÓ AMBIENTAL: Respecte al medi ambient i del patrimoni cultural.

EDUCACIÓ PER A LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS D'AMB DÓS SEXES: Igualtat entre sexes. Anàlisi i crítica d'imatges per detectar llurs continguts discriminatoris i sexistes.

EDUCACIÓ PER A LA PAU: Anàlisi i crítica d'imatges per detectar llurs continguts violents.

EDUCACIÓ DEL CONSUMIDOR: Anàlisi i crítica d'imatges per prendre consciència de la seva influència vers el consum.

EDUCACIÓ VIAL: Anàlisi i crítica d'imatges per a la comprensió de codis i senyals

METODOLOGIA

Metodologia didàctica a l'ESO.

La metodologia a l'àrea de Plàstica està encaminada a que l'alumne aprengui seguint un **model d'aprenentatge significatiu** que en alguns casos partirà d'una **metodologia expositiva**, però que bàsicament es produirà per descobriment del propi alumne. A principi d'etapa secundària obligatòria, aquest descobriment serà més guiat per part del professor, però a mesura que l'alumne guanyi en maduresa i criteri, anirà constituint-se en un descobriment més autònom.

Això suposa que la metodologia que practicarem serà cada cop més **activa i investigadora**, i que l'alumne haurà de construir el seu aprenentatge a partir de la pròpia experiència. Primer amb activitats guiades pel professor tant en un sentit procedimental com conceptual, i després, cada cop més, amb treballs o projectes creatius on l'alumne haurà de consolidar els conceptes i procediments que abans ja ha après. Per tant, el **domini d'algunes tècniques i procediments** específics de la plàstica, així com l'aprenentatge de certes **estratègies creatives**, seran indispensables per arribar a assolir aquest grau d'autonomia que pretenem per al final de l'etapa obligatòria.

La disposició de l'alumne a aprendre serà un factor molt important per aconseguir fer funcionar aquesta metodologia. Per tant fem un esforç important per aconseguir que els alumnes es sentin a gust a la nostra àrea i que n'obtinguin un profit personal de les seves feines. No sempre ho aconseguim en igual grau, tot i que la majoria dels alumnes en surten contents i aprenen en un clima de confiança i llibertat. Són aquells alumnes que no arriben a implicar-se en els objectius dels seus companys els que hem de procurar motivar més i millor en aquest curs que ara comença. Per això, caldrà seguir investigant nous recursos i estratègies que ens ajudin a connectar.

També serà bàsic que el tipus d'activitats i el material didàctic que emprem permeti aquest aprenentatge significatiu i per tant segueixin uns criteris significatius. Des d'aquesta perspectiva, nosaltres prioritzarem els continguts conceptuals que donen sentit a tot el procés creatiu, i els actitudinals que permeten que l'alumne s'interessi per aprendre. A partir dels continguts més conceptuals de cadascun dels temes, proposem una aplicació pràctica en exercicis clars i concrets. Els alumnes tindran clars els objectius pretesos i coneixeran les tasques concretes que hauran de fer.

Tractar la **diversitat** a l'àrea de Plàstica vol dir fer ús d'estratègies metodològiques que duen implícita la valoració de la diversitat d'alumnes que trobem a l'aula, amb la diversitat d'interessos, capacitats i ritmes d'aprenentatge que això suposa. Una metodologia divergent deixarà prou marge per a la creativitat individual de cada alumne i contemplarà la diversitat de respostes per a una mateixa proposta.

Motivació a l'àrea de Plàstica

Fa que l'alumne treballi amb una actitud més oberta, positiva, emprenedora, decidida, confiada, creativa, original, comunicativa, dialogant, col·laboradora, sincera, tolerant, investigadora, esforçada, auto exigent, crítica, autònoma, responsable, etc. En definitiva permet un aprenentatge funcional, significatiu i progressiu que el condueixi a assolir els objectius que es proposi.

La podem aconseguir amb les següents estratègies:

1. PRESENTACIÓ ATRACTIVA   Activitat prèvia (lúdica)
Explicació il·lustrada amb imatges
Sortida del centre (visita cultural)
Mostra de solucions anteriors (informació)
2. PROCÉS CREATIU   Tècniques de creativitat
(Brainstorming, analogies,...)
Procés divergent (solucions variades i personals)
Basat en els interessos personals de cada un
Propicia l'auto coneixement i l'autoestima
Estructurat i fàcil de seguir

3. SISTEMA D'AVALUACIÓ

A. INICIAL	Objectius accessibles Activitats d'acord amb els interessos Dificultats progressives
A. FORMATIVA	Seguiment individualitzat Guia i orienta Persegueix l'autonomia Evita la desmotivació Propicia la comunicació i el diàleg Afavoreix la confiança mútua
A. SUMATIVA	Autoavaluació dóna criteris propis Ajuda a ser autoexigent Fa significatiu l'aprenentatge Valora l'esforç personal

4. FUNCIONALITAT   Dóna sentit i valor
Prepara per al futur professional
Desenvolupa els continguts en varis contextos
Descobreix diversitat de materials i tècniques

5. IMPLICACIÓ DE L'ALUMNE

- EN EL PROCÉS D'APRENTATGE
- El fa responsable
  - El fa elegir i prendre decisions
  - L'ajuda a expressar-se
  - Reforça la seva identitat

6. FEINA EN EQUIP   Ensenya a col·laborar i ajudar-se
Permet compartir experiències i responsabilitats
Aporta les qualitats individuals al bé comú

7. CONFRONTACIÓ CREATIVA	Intercanvi i contrast d' experiències i opinions Exhibició de les obres pròpies Participació en concursos on superar-se i millorar Ensenya a valorar els altres i les seves obres Reforç del propi coneixement i l'autoestima Permet l'autoexpressió
--------------------------	---

La nostra metodologia i seqüència de continguts, intenta establir nivells de dificultat en l'aplicació d'aquestes estratègies, per tal d'aconseguir que es vagin adaptant a les capacitats dels alumnes a mesura que avancen en la etapa obligatòria.

Procediments i sistemes d'avaluació.

a) Procediment d'avaluació dels alumnes a l'ESO:

El sistema d'avaluació es pot constituir en una important eina per aconseguir estimular i motivar els alumnes de la nostra àrea de Plàstica.

Respectem els **tres moments de l'avaluació:**

AVALUACIÓ INICIAL

Una bona avaluació inicial haurà de ser individual, i fer possible una valoració posterior dels progressos de cada un dels alumnes respecte al moment inicial. Ens haurà de mostrar llurs capacitats, interessos i aptituds, per tal d'orientar millor la nostra tasca educativa. Ajudarà a dissenyar activitats adients a llur nivell de competències. Així s'evitarà el desànim que suposa fixar uns objectius que, ja d'entrada, els semblen inaccessibles. També podrem adaptar els continguts que hem de desenvolupar dins cada unitat didàctica als interessos que puguem detectar en els alumnes; amb la qual cosa s'hi trobaran més còmodes.

AVALUACIÓ FORMATIVA

El moment més destacat de l'avaluació a l'àrea de plàstica, pensem que és el de l'avaluació anomenada "formativa".

L'acompanyament que el professor fa del procés individual d'aprenentatge de cada alumne, determina la possibilitat d'obtenir uns bons resultats finals, més que no pas la valoració de proves o la correcció de les feines, ja acabades. En aquest procés l'alumne troba les dificultats que el poden desmotivar. D'altra banda, si les supera, el fan més fort, decidit i autoexigent. És aleshores, quan el professor ha d'estar més atent a oferir sortides i mostrar possibles camins per solucionar el problema sorgits. No ha d'imposar el seu criteri, però ha d'ajudar a seguir endavant per enfortir l'autoconfiança de l'alumne que poc a poc anirà construint els seus propis criteris personals. Criteris que, en el futur, l'han de servir per seguir aprenent amb una major autonomia. Poc a poc l'alumne no haurà de menester l'ajut constant del professor.

D'una bona comunicació i d'un bon clima de confiança i diàleg entre mestre i alumne, depèn que aquest tiri endavant el seu projecte, o que, en molts casos, abandoni davant les primeres dificultats que es presentin.

AVALUACIÓ SUMATIVA

Finalment, l'avaluació sumativa que es faci en acabar cada bloc, haurà de comptar amb el suport d'una autoavaluació per part de l'alumne, si volem que aquest n'obtingui un aprenentatge prou significatiu que l'encamini vers nous problemes que més endavant li puguem presentar. També ajudarà a aquesta avaluació sumativa la coavaluació, com a forma de compartir criteris i valoracions entre iguals. Els mateixos companys seran molt útils a l'hora de valorar la feina d'un alumne o grup d'alumnes. El diàleg i l'intercanvi d'idees i opinions raonades que es pugui establir en el grup, enriquirà aquesta avaluació final.

La **recollida d'informació** per avaluar els alumnes es farà mitjançant activitats, treballs pràctics i observacions a l'aula.

ACTIVITATS:

1. Activitats d'iniciació, preavaluació i motivació. Permeten la valoració dels interessos i coneixements previs de cada alumne sobre el tema.
2. Activitats d'aprofundiment i experimentació. Permeten la valoració dels progressos i dificultats.
3. Activitats d'avaluació, autoavaluació i coavaluació. Permeten una valoració crítica dels treballs realitzats, i una posada en comú i exposició de conclusions.

CARACTERÍSTIQUES DE LES ACTIVITATS:

1. Diferents graus de dificultat i assoliment.
2. Possibilitat de múltiples solucions personals.
3. Diferents activitats dirigides a un mateix objectiu. Seqüència de subactivitats relacionades.
4. Objectius i pautes d'elaboració molt clares en el primer cicle d'ESO, i cada cop més obertes quan es va acostant al final de l'etapa. Possibilitat d'autoavaluació o coavaluació de l'activitat per part de l'alumne o grup d'alumnes.

b) Informes de final de curs a l'ESO.

El departament de Plàstica farà un **informe individual** de cada alumne que per les seves característiques o dificultats especials requereixi d'un posterior seguiment. L'informe es centra en els **standards d'aprenentatge** del nivell corresponent que no han estat superats. Fa menció explícita dels motius concrets.

L'alumne rep el recull de les **tasques pendents de lliurar**, o les que s'han de millorar, rectificar o repetir, per aprovar. S'hauran de lliurar el dia assenyalat.

c) Criteris de qualificació a l'ESO.

D'acord amb els Criteris generals per a l'ESO que figuren a l'apartat d'Avaluació del PCC de l'Institut, des de l'àrea d'educació Plàstica i Visual, considerem molt importants els blocs que avaluen **l'actitud**, com són: l'hàbit de feina, l'interès, l'esforç i el progrés de cada alumne de Plàstica.

AVALUACIÓ DELS OBJECTIUS GENERALS BÀSICS DINS L'ÀREA DE PLÀSTICA

Les primeres capacitats a tenir en compte provenen dels Objectius Generals Bàsics de l'Institut adaptats a les característiques de la nostra àrea. Podem ensenyar i avaluar en els seguiments i les avaluacions del curs els quatre objectius generals "**Atenció i interès a classe**", "**Hàbits de feina**", "**Capacitat de raonament**" i "**Expressió**" que apareixen en el PCC.

L'àrea d'educació Plàstica i Visual considera l'objectiu general "**expressió**" com a **expressió plàstica**, valorant principalment la **creativitat** i les **habilitats i destreses** en l'ús de materials, instruments i tècniques que l'alumne demostrï.

A Plàstica I considerem prioritàries les dues segones capacitats: "**Atenció i interès a classe**" i "**Hàbits de feina**". Són actituds que treballem amb la nostra metodologia i estan relacionades amb continguts actitudinals indispensables per assolir aprenentatges significatius. Per tant seran necessàries per obtenir l'aprobat en aquest curs. També es consideraran els objectius generals "Capacitat de raonament" i "Expressió" en l'avaluació de l'alumne, encara que no seran requisit indispensable per aprovar.

A Plàstica II i III també considerem prioritàries les dues segones capacitats: "Atenció i interès a classe" i "Hàbits de feina". Són actituds que treballem amb la nostra metodologia i estan relacionades amb continguts actitudinals indispensables per assolir aprenentatges significatius. Per tant seran necessàries per obtenir l'aprobat. A més, es tindran en compte, seguint un criteri flexible que determinarà el professor, els objectius generals "Capacitat de raonament" i "Expressió" a l'hora de decidir si un alumne està qualificat o no per aprovar el tercer curs.

Els objectius generals "Capacitat de raonament" i "Expressió" seran tinguts en compte en Plàstica III amb un criteri més restrictiu. Així, l'alumne que no aprovi aquests dos objectius generals no podrà superar la Plàstica d'aquest curs.

AVALUACIÓ DE CAPACITATS PRÒPIES DE L'ÀREA DE PLÀSTICA

L'altre tipus de capacitats que avaluarem dins de la nostra àrea són les capacitats pròpies de la Plàstica. Han estat contextualitzades per adaptar-se al nivell d'aptituds observat en els alumnes del nostre Centre durant aquests darrers anys.

Per tant les Capacitats bàsiques de la Plàstica queden reflectides en els Objectius i criteris d'avaluació (amb els seus corresponents estàndards d'aprenentatge) que apareixen seqüenciats per a cada curs de 1r i 2n Cicle, i en última instància determinen els Objectius Didàctics i Criteris d'avaluació de cada Unitat Didàctica.

Les capacitats descrites en forma d'objectius estan íntimament relacionades amb els continguts seqüenciats i prioritzats per a cada curs i, determinen els "eixos principals" que organitzen els aprenentatges programats per als tres cursos d'ESO. Aquests "eixos" articulen i donen sentit a les Unitats didàctiques que anem dissenyant i seqüenciant per desenvolupar el currículum de Plàstica a l'ESO.

Els criteris d'avaluació i estàndards d'aprenentatge de Plàstica parteixen dels que figuren en el Currículum Oficial i han estat contextualitzats i seqüenciats per nosaltres per tal de servir d'orientació a l'hora de ser especificats en les diferents Unitats Didàctiques.

Exemple operatiu acordat pel departament

L'especificitat de la nostra àrea fa que tingui un perfil eminentment pràctic. Es fa èmfasi en els continguts procedimentals i en una actitud activa de producció. En base a aquesta realitat, el nostre departament ha acordat establir el següent criteri per superar l'Àrea de Visual i Plàstica:

Els conceptes i els procediments suposaran	80% de la nota final;
Els valors i actituds suposaran	20% de la nota final

L'Avaluació final serà la suma de la 1a, la 2a i la 3a avaluació. Un alumne que hagi tret menys d'un 4 una de les avaluacions ja no se'l farà la mitja i li quedarà pendent per setembre. A la nostra matèria no es fa Avaluació Contínua perquè els diferents apartats del temari són molt diferents i s'han d'assolir tots.

En els cursos en els quals es donin "Projectes" el criteri canvia per poder incloure la qualificació dels projectes dins la nota de la matèria:

Els conceptes i els procediments suposaran	80% de la nota final;
Els valors i actituds suposaran	10% de la nota final
Nota de projectes	10% de la nota final

MÍNIMS A L'ESO. ESTÀNDARDS D'APRENTATGE

S'han determinat una sèrie d'estàndards d'aprenentatge que marquen un nivell mínim en l'assoliment dels Objectius Generals Bàsics que juntament amb les capacitats pròpies de la Plàstica, determinarà si l'alumne pot, o no, obtenir l'aprobat al final de cada curs. L'alumne tindrà coneixement des de principi de curs d'aquests estàndards exigibles per aprovar a final de curs.

El professor donarà a conèixer els criteris d'avaluació de l'àrea a tots els alumnes a principi de Curs, Avaluació i Unitat Didàctica. L'alumne coneixerà com se'l pensa avaluar i amb quins criteris se'l qualificarà en cada moment. No obstant, quan el procés d'aprenentatge ho faci necessari, el professor podrà esperar a comunicar els estàndards d'aprenentatge concrets d'una Unitat Didàctica fins que consideri que no interfereix amb la metodologia adient per aquest procés determinat.

En tot cas, l'alumne sabrà què ha d'aprendre i en quin grau mínim ho ha de fer, amb marge de temps suficient per reconduir el seu procés d'aprenentatge i superar, amb l'ajut del professor, les dificultats detectades.

L'alumne que no obtingui el nivell suficient que el capaciti per seguir els seus aprenentatges al 1r i 2n cicle d'ESO rebrà a final de curs un **informe** on es descriuran les seves dificultats i mancances per tal de seguir rebent l'ajut necessari en cursos futurs.

Mesures d'atenció a la diversitat.

a) Tractament de la diversitat a l'aula

La programació de l'àrea de Plàstica es proposa atendre la diversitat de capacitats, interessos i

necessitats dels alumnes que la cursen. Ho fem, tant al planificar el procés d'ensenyament i aprenentatge, com al desenvolupar-lo i avaluar-lo.

Els mateixos continguts de la Plàstica afavoreixen que es manifesti aquesta diversitat d'**interessos** i també d'**habilitats i destreses**. Tot i així, hem prioritzat uns eixos principals que articulen la seqüència de continguts per tal d'assenyalar quins són els continguts i capacitats bàsics que els alumnes hauran d'aprendre. Aquests eixos són necessaris per poder seguir el procés d'aprenentatge de curs en curs. Així, s'han definit uns mínims per a cada curs basats en criteris de funcionalitat i essencialitat, que garantiran aquesta continuïtat.

Els altres continguts complementaris es treballen de manera que cada alumne pot adaptar-los a les seves experiències i peculiaritats individuals. Uns cops, triant temes diferents, altres contextualitzant-los als propis interessos, i quasi sempre permetent resultats diversos a un mateix problema. Això permet trobar solucions amb diferents graus de dificultat, depenent de les capacitats de cada un.

Les estratègies didàctiques també estan encaminades a afavorir aquesta **multiplicitat d'opcions**. Els mètodes de treball no estan tancats a una sola fórmula, sinó que deixen que cada alumne se'ls adapti a les seves característiques personals.

També procurem emprar estratègies variades per a la transmissió de coneixements, vigilant que l'alumne pugui rebre'ls per diferents vies, per tal de ajudar-lo a entendre'ls i fer-los significatius.

La temporalització amb aquest grup d'alumnes serà diferent. Per atendre la diversitat de ritmes d'aprenentatge, formularem els exercicis assenyalant uns objectius mínims que no requereixin d'un grau elevat de competència i deixarem un ample marge per a cercar solucions que superin aquests objectius bàsics. Els alumnes adequaran les seves respostes a les pròpies capacitats, habilitats, dominis, etc.

Així doncs, els professors de Plàstica ens preocuparem no solament de donar a conèixer els objectius que ens proposem en cada moment, sinó de comprovar que els alumnes comprenen i fan seus aquests objectius o propòsits. Serà important seguir de prop aquest procés de reformulació d'objectius per part de l'alumne, ja que permetrà rectificar interpretacions que es desviïn massa, i ens conduirà a unificar els nostres propòsits.

Una altra mesura d'atenció a la diversitat serà canviar els tipus d'**agrupaments** que es donen a l'aula: petit grup, gran grup,... Seguirem diversos criteris d'agrupament per tal d'ajudar els alumnes a descobrir les pròpies possibilitats creatives, tant en projectes individuals, com en treballs de cooperació amb d'altres companys.

Igualment **l'avaluació** serà un moment decisiu per fer que cada alumne aprengui de la forma més adequada als propis recursos i característiques individuals.

L'avaluació inicial donarà a conèixer els diferents punts de partida, i ajudarà a descobrir els interessos dels alumnes, per poder planificar cada nova etapa adaptant-la a la diversitat d'alumnes. Cada alumne seguirà el seu procés des d'un enfocament personal que el conduirà a resultats igualment interessants. Això permetrà arribar a diferents graus d'aprofundiment depenent de l'estat de cada alumne en el moment inicial.

L'avaluació formativa s'encarregarà de valorar els diferents processos individuals. Per tant, els criteris d'avaluació cercaran més una anàlisi i reflexió sobre aquests processos que no pas marcar uns objectius tancats i iguals per a tothom. Els mínims garanteixen que tots els alumnes podran assolir els aprenentatges més bàsics i essencials per seguir endavant, i alhora fan possible que tothom pugui explorar les pròpies peculiaritats.

L'avaluació sumativa partirà d'una reflexió individual i conjunta sobre els processos seguits i valorarà el grau d'assoliment tant dels objectius comuns proposats, com de les aspiracions personals de cada un.

Així els criteris d'avaluació volen analitzar i descriure els progressos de cada alumne per fer que aquest en prengui consciència i vagi adquirint criteris personals, autonomia en la feina, i un major auto coneixement. A més volem aconseguir que tots trobin la possibilitat de gaudir amb el que apenguin del món de la Plàstica.

b) Alumnes amb necessitats educatives especials (NEE)

Els alumnes amb necessitats educatives especials també són tinguts en compte a la programació de l'àrea de Plàstica. Farem un esforç per aconseguir que tots ells es trobin tant integrats com sigui possible en les dinàmiques habituals del grup. Sempre que es pugui procurarem que treballin el mateix tipus d'activitats que els seus companys. Quan els treballs en grup ho permetin els inclourem com un membre més en els grups que es facin, atorgant-los aquelles funcions que es vegin capacitats a dur a terme.

Els alumnes amb necessitats educatives especials a primer cicle i, també a tercer i a quart curs d'ESO, han d'ésser atesos en coordinació amb el departament d'Orientació. Es fan adaptacions curriculars significatives (ACIs) a cada un d'ells que s'aniran modificant durant el curs amb la intenció que els resultats finals siguin el més satisfactoris possible.

Els alumnes de 4t d'ESO ja fan una assignatura en certa manera optativa, que els prepara per a posteriors etapes fora del centre. Per tant, els continguts són més especialitzats, i requereixen un nivell més elevat de capacitats. Els alumnes d'integració que puguem trobar a quart curs, en molts casos han de fer activitats que no segueixen els mateixos camins que els altres, ja que no poden seguir certs plantejaments conceptuals fora del seu abast, o perquè els procediments emprats requereixen unes habilitats i destreses que no tenen.

La metodologia que aplicarem als ANEE serà similar, adaptant la programació a les diferents mancances i dificultats detectades en cada cas. Cercarem estratègies metodològiques que també els permeti expressar-se de forma creativa i personal.

S'ha d'aprofitar el potencial creatiu dels alumnes per donar resposta a tots aquells temes d'interès social que els poden enriquir mentre aprenen. Introduïrem els temes transversals per tal d'assolir actituds socials reflectides en les feines fetes a l'aula.

c) Alumnes de diversificació curricular

En principi, aquests alumnes seguiran la mateixa programació que els seus companys però adaptada a les circumstàncies d'aquest grups. Les adaptacions curriculars que puguem fer aniran encaminades a equiparar el grau d'exigència en l'avaluació dels seus treballs a les seves capacitats reals que detectem. S'intentarà que tots ells puguin assolir els mínims per aprovar l'assignatura de Plàstica sense haver de modificar-los, i si pot ser, mirarem de superar-los. No obstant això, quan veiem que no es fa possible avançar, es podrà rebaixar el nivell de dificultat de les activitats, sense perdre de vista els objectius bàsics de la programació. La temporalització serà diferent de la dels altres alumnes, per tant el nombre de feines realitzades al final del curs seran menys que la d'un grup normal.

Així, els continguts actitudinals seran prioritaris per als alumnes de diversificació, i els procediments i conceptes que hauran d'aprendre es podran adaptar, si cal, a les veritables

capacitats individuals de cada un d'ells. Per tant, podem dir que mentre l'alumne mantingui una actitud positiva vers l'assignatura i, quedi demostrada la seva voluntat d'esforç i superació, la complexitat dels continguts a aprendre no serà un impediment per a seguir la nostra assignatura.

Únicament aquells alumnes que, per manca d'hàbits de feina, no arribin als mínims demanats, tindran una qualificació negativa.

ACTIVITATS DE RECUPERACIÓ DE LES AVALUACIONS

L'avaluació en els tres cursos d'ESO és sumativa i com ja s'ha mencionat posa l'èmfasi en els **continguts actitudinals** que juntament amb els **objectius mínims** marcats pels estàndards d'aprenentatge són indispensables per aprovar. Per tant la recuperació de les avaluacions precedents depèn de l'acompliment d'aquests requisits. Això inclou lliurar totes les feines de cada avaluació, assistir amb regularitat a classe, mostrar interès i fer-se responsable de les obligacions pròpies, treballar amb esforç i dedicació i, mantenir un comportament participatiu i respectuós amb els companys i el professor.

Tots aquells alumnes que tenen moments dolents durant el curs però que després canvien les seves actituds i fan la feina que els faltava per lliurar, poden assolir l'aprobat final. Els alumnes que deixin d'assistir a classe durant un temps i acumulin un elevat nombre de faltes, hauran de **lliurar les feines de classe** i amés se'ls podrà fer una **prova específica** on tindran l'oportunitat de demostrar que s'han reintegrat en la feina del grup.

No lliurar les feines pendents dins el termini previst, o **no presentar-se** a la convocatòria d'aquesta prova específica, es considerarà com una **manca d'interès** manifesta i no superarà els objectius d'**hàbits de feina** i d'**atenció interès**, considerats **mínims indispensables** per aprovar. Aquesta prova específica es tindrà en compte com una nota més. Els alumnes que superin la prova i demostrin que, tot i haver faltat a classe, segueixen la marxa del curs, podran aprovar. El professor valorarà el resultat d'aquesta prova juntament amb la feina feta a classe i, en funció dels resultats obtinguts, decidirà si està capacitat o no per superar l'avaluació, o el curs.

PLA DE PENDENTS

Sistema de recuperació d'alumnes pendents d'EPV I

Els alumnes que després de la prova extraordinària de setembre no hagin aprovat la Plàstica de 1r d'ESO i promocionin de curs, hauran de recuperar-la durant el segon curs, abans d'acabar el primer cicle, encara que en aquest segon curs d'ESO no cursin Plàstica.

La millor manera de recuperar aquests alumnes serà lliurant el dossier entregat pel Departament d'EPV al primer trimestre, i que podran fer des de l'inici de curs fins la data de lliurament al maig. Aquesta recuperació podrà ser individual i adaptada a les mancances pròpies de cada alumne.

Alumnes que cursen 2n D'ESO SENSE fer EPV.

Al començament de segon curs, a més de comunicar-los les feines que els cal fer per aprovar, se'ls comunicarà el termini per a lliurar els treballs pendents. Per tant, aquest alumnes hauran de demostrar interès i ganes de recuperar posant-se en contacte amb el departament per aclarir dubtes o solucionar problemes que puguin sorgir, fent-se responsables de lliurar tot el que els resta pendent. Això permetrà recuperar l'actitud suspesa, que sol ser la causa per la que la majoria d'aquests alumnes duen pendent el primer curs d'ESO.

El departament farà un seguiment d'aquestes feines pendents i romandrà a disposició d'aquests alumnes. En cas de tenir dubtes, qualsevol alumne podrà dirigir-se directament o, mitjançant el seu tutor, al professor de Plàstica i, se l'atendrà particularment. Si hi ha qüestions que l'alumne no és capaç de fer tot sol, podrà fer-ho amb l'ajut del professor/a de Plàstica que l'orientarà i resoldrà els dubtes que tingui. Si aconsegueix tots aquests requisits i, lliura dins el termini establert pel departament els treballs, recuperarà l'assignatura.

Alumnes que cursen EPV II a 2n d'ESO.

Els alumnes que cursin EPV II a 2ⁿ o 3^r d'ESO tenen dues opcions recuperar EPV I:

Si la nota del 1r trimestre es d'un 6 o superior a un 6 l'alumne aprovarà la Plàstica de primer amb un 5. Si no és així i mantenen la mateixa manca d'hàbits, els quedarà suspensa l'assignatura.

La segona opció de lliurar el dossier al maig o al juny.

Sistema de recuperació d'alumnes d'EPV II a 4t d'ESO.

Els alumnes que tenen pendent la Plàstica II i, promocionin a quart curs, hauran de fer una recuperació durant el primer trimestre de quart. Aquesta recuperació podrà ser individual i adaptada a les mancances pròpies de cada alumne.

Podem trobar dos tipus d'alumnes de quart pendents de recuperar la Plàstica de tercer curs:

Alumnes que han tornat a triar la Plàstica a 4t d'ESO. Hauran de demostrar un **canvi d'actitud** en aquest quart curs per poder recuperar l'insuficient en hàbits de feina que tenen. Això es veurà en l'avaluació del primer trimestre d'aquest curs. Si la nota del 1r trimestre es d'un 6 o superior a un 6 l'alumne aprovarà la Plàstica de tercer amb un 5. Si no és així i mantenen la mateixa manca d'hàbits, els quedarà suspensa l'assignatura. O bé, poden prendre l'opció de lliurar el dossier al maig.

Alumnes que **no** han triat la Plàstica a 4t curs. Se'ls demanarà que lliurin al maig el dossier que se'ls va donar a principi de curs.

El departament farà un seguiment d'aquestes feines pendents i romandrà a disposició d'aquests alumnes. En cas de tenir dubtes, qualsevol alumne podrà dirigir-se directament o, mitjançant el seu tutor, al professor de Plàstica i, se l'atendrà particularment. Si hi ha qüestions que l'alumne no és capaç de fer tot sol,

podrà fer-ho amb l'ajut del professor de Plàstica que l'orientarà i resoldrà els dubtes que tingui. Si aconsegueix tots aquests requisits i, lliura dins el termini establert pel departament els treballs.

Sistema de recuperació d'alumnes d'EPV de 4t d'ESO pendents de 3r d'ESO.

Els alumnes que tenen pendent la Plàstica de 3r d'ESO i, promocionin a quart curs, hauran de fer una recuperació durant el primer trimestre de quart. Aquesta recuperació podrà ser individual i adaptada a les mancances pròpies de cada alumne.

Podem trobar dos tipus d'alumnes de quart pendents de recuperar la Plàstica de tercer curs:

- Alumnes que han tornat a triar la Plàstica a 4t d'ESO. Hauran de demostrar un **canvi d'actitud** en aquest quart curs per poder recuperar l'insuficient en hàbits de feina que tenen. Això es veurà en l'avaluació del primer trimestre d'aquest curs. Si la nota del 1r trimestre es d'un 6 o superior a un 6 l'alumne aprovarà la Plàstica de tercer amb un 5. Si no és així i mantenen la mateixa manca d'hàbits, els quedarà suspensa l'assignatura. O bé, poden prendre l'opció de lliurar el dossier al febrer.
- Alumnes que **no** han triat la Plàstica a 4t curs. Se'ls demanarà que lliurin al febrer el dossier que se'ls va donar a principi de curs.

El departament farà un seguiment d'aquestes feines pendents i romandrà a disposició d'aquests alumnes. En cas de tenir dubtes, qualsevol alumne podrà dirigir-se directament o, mitjançant el seu tutor, al professor de Plàstica i, se l'atendrà particularment. Si hi ha qüestions que l'alumne no és capaç de fer tot sol, podrà fer-ho amb l'ajut del professor de Plàstica que l'orientarà i resoldrà els dubtes que tingui. Si aconsegueix tots aquests requisits i, lliura dins el termini establert pel departament els treballs.

PLA DE REPETIDORS

El departament farà un seguiment individualitzat dels alumnes repetidors.

A) Alumnes repetidors que aprovaren la matèria el curs anterior.

Amb els alumnes que ja aprovaren EPV el curs anterior s'intentarà fer una sèrie d'exercicis que el serveixi per ampliar els seus coneixements, així com per millorar les seves destres artístiques. El més important es no perdre l'interès dels alumnes cap a l'assignatura i que puguin abandonar-la o fer el mínim.

Es interessant engrescar a aquests alumnes en feines d'ajuda cap a companys que els costi entendre la matèria o en feines d'organització i d'avaluació.

B) Alumnes repetidors que no aprovaren la matèria el curs anterior.

Es difícil motivar a un alumne que no ha fet res durant un any a l'assignatura d'EPV. En aquests casos hem de col·locar a l'alumne davant de tot per fer un seguiment exhaustiu cada dia a l'aula. Com és una matèria eminentment pràctica, no podem deixar que aquets alumnes deixen de fer feina un sol dia. Se'ls ha de fer entendre que es millor lliurar un exercici pitjor fet que no lliurar res. Aquí juga molt l'actitud de l'alumne envers els proces d'aprenentatge i la seva disposició cap a l'esforç per superar-se.

Pla de millora del rendiment escolar.

- Metodologia

Hem de reforçar els hàbits de feina necessaris per a adquirir una major autonomia i criteris personals per a conduir els processos creatius emprats a cada nivell.

Es perd molt de temps en qüestions actitudinals generals com són la responsabilitat amb el material, l'ordre i organització a classe, escoltar i prendre apunts, programar-se l'estudi i la feina diària, seguir processos per a fer treballs monogràfics amb un cert rigor i autoexigència, etc.

Cada vegada estem incorporant més les Noves Tecnologies a l'hora de comunicar els continguts per tal d'arribar millor a aquells alumnes que els pugui costar més d'entendre'ls.

- Sistemes d'avaluació.

Incidir més en l'autoavaluació de l'alumne i en la reconducció del procés d'ensenyament aprenentatge per mitjà de l'anàlisi i la crítica dels processos seguits en els diferents treballs del curs

És alarmant el desinterès per part dels alumnes per aprovar l'assignatura. Molt pocs alumnes aprofiten l'oportunitat de la prova de recuperació, molts ni tan sols venen a lliurar el dossier, inclús fent un seguiment més personalitzat.

- Activitats programades.

Actuacions que facilitin l'estudi i l'adquisició d'hàbits de feina.

Materials i recursos didàctics.

a) Materials i recursos didàctics de Plàstica

Els materials que ens caldrà adquirir en aquest curs van encaminats a dotar la nostra petita biblioteca específica d'uns quants títols que permetin anar completant la nostra col·lecció dedicada al disseny i a les noves tecnologies aplicades a la Plàstica i Taller d'Artesania. Aquests llibres són molt interessants per a la formació dels alumnes que opten per a la Plàstica de quart d'ESO i, volen continuar els seus estudis en el Batxillerat Artístic. Cada any es compra un nou llibre per ampliar l'oferta de coneixements als alumnes.

Cal dotar el departament dels materials necessaris poden ser palesos si es valoren les necessitats dels departaments que, per les seves característiques particulars, han de fer ús de quantitats importants de materials fungibles. La manca d'ells, afecta a les programacions, que sempre depenen dels recursos que en cada moment es poden anar aconseguint.

Material de l'alumne: l'alumne haurà de portar una sèrie de material que no li podrà oferir l'institut:

- llapis HB (núm. 2) o porta-mines (0'5)
- maquineta i goma blanca (Milan, Staedtler...)
- escaire, cartabó i regla
- compàs articulat i adaptador universal

- estilografs (0'2, 0'4, 0'8)
- làmines DIN-A-4 de paper bàsic, amb marges
- pinzells de diferents gruixes
- drap per netejar les taules
- retoladors i llapis de colors
- carpeta per guardar els treballs
- estisores

b) Dependències específiques.

Disposem només de dos aules taller. Considerem que l'aula de Plàstica és imprescindible per a la nostra disciplina. L'ús dels diferents materials i recursos són absolutament irrenunciabls. La necessitat d'un espai útil ampli per a les feines de volum, la possibilitat d'emprar l'aigua per a les tècniques pictòriques i de modelatge, l'accessibilitat als espais oberts per al dibuix del natural, o les activitats a l'aire lliure, són algunes de les característiques que permeten dur a terme les activitats de les nostres programacions.

Un dels objectius del nostre departament, és aconseguir un espai específic adient, que permeti la comunicació amb l'espectador, on els alumnes puguin veure exposades les seves millors realitzacions. A l'entrada del centre i a la Biblioteca exposam treballs dels alumnes, així com als taurells que hi ha dins les pròpies Aules de plàstica.

c) Llibres de text

S'ha suprimit el llibre de l'alumne en tots els nivells de EPV. No resultava una eina pràctica. A primer curs es fa feina amb un dossier facilitat pel centre i als altres dos nivells amb làmines que duu l'alumne.

d) Materials fungibles

Les nostres necessitats principals són les pintures, pigments, aglutinants, papers, etc. que permetin realitzar una sèrie d'activitats molt particulars de la nostra àrea.

També serà interessant seguir actualitzant les eines necessàries per a procediments propis de la plàstica com ara el guix, el fang, els treballs de textures, les construccions de volum amb materials reciclats, etc.

Seguim amb la pràctica de que cada professor tingui un material bàsic que podran utilitzar els seus alumnes. Aquesta mesura està funcionant molt bé. Abans deixaven el material bàsic a les Aules i desapareixia o es feia malbé.

Activitats complementàries i extraescolars.

Aquest curs farem el possible per visitar les exposicions que s'organitzin al nostre entorn. Els alumnes de quart curs tornaran a visitar aquelles exposicions que més ens puguin apropar al descobriment de la cultura del nostre temps. Procurarem que els alumnes de tercer i primer d'ESO no quedin al marge d'aquest objectiu d'ampliar el horitzons de l'aula en el descobriment de les diferents manifestacions artístiques i plàstiques en general.

Seguirem participant en tota una sèrie d'activitats complementàries organitzades tant pel departament d'Educació Plàstica i Visual com per altres departaments. El problema que tenim per incloure aquestes activitats és que sovint canvien de data o bé hi ha propostes noves que no constaran en aquesta programació.

El problema amb el que ens troban és que ens hem de dur a tot el grup classe en les matèries optatives (EPV 3r i 4t d'ESO) que no la tenen com a optativa.

Els alumnes que participin en activitats, lectures or tallers programats per l'Ajuntament de Son Servera serà tingut en compte positivament a la seva nota de trimestre, sempre i quan estiguin relacionats amb la nostra àrea.

Les activitats en les quals ens agradaria participar són:

* **Visites a exposicions temporals** relacionades amb aquesta àrea que puguin ser d'interès pels alumnes, tant de primer cicle com de segon cicle.

Dates: durant tot el curs.

* **Ruta de street art per Palma.** Adreçat als alumnes de 3^r i 4^{rt} d'ESO.

Data: 23 de novembre.

***Taller de còmic.** Va adreçat als alumnes de 1^r d'ESO i estam tancant si serà al centre o a la biblioteca pública de Son Servera.

***Taller de pintura mural.** A càrrec de Sandro Thomas per als alumnes de 4^{rt}.

* **Concurs per la portada de l'agenda de l'institut,** adreçat als alumnes de 3^r d'ESO.

Dates: segon trimestre

* **Concurs de creació d'un logotip per al 20^è aniversari del centre.** Adreçat als alumnes de 3^r i 4^{rt}.

***Concurs per la creació d'un nou logotip pel centre.** Adreçat a tots els alumnes del centre.

* **Concurs per la portada de l'anuari de l'institut,** adreçat als alumnes de 4^t d'ESO.

Dates: segon trimestre

* **Concurs "punt de llibre",** organitzat per la Biblioteca de Son Servera. Adreçat als alumnes de 3^r d'ESO.

Dates: segon trimestre

* **Exposició de treballs dels alumnes,** tant de les matèries comunes com de les optatives.

Dates: cap al final de curs, coincidint amb la nit de l'Art que organitza l'Ajuntament de Son Servera.

* **Tallers proposats per realitzar en el centre**

- Taller de joieria: La filigrana
- Taller de Paper reciclat
- Pel·lícula d'animació

PART
ESPECÍFICA
ESO

EDUCACIÓ PLÀSTICA I VISUAL I

Objectius didàctics

L'àrea d'Educació plàstica i visual en el primer cicle d'Educació Secundària Obligatòria de l'IES Puig de Sa Font té per objecte contribuir a desenvolupar en l'alumnat les capacitats i actituds següents:

1. Observar, percebre, comprendre i interpretar críticament la comunicació mitjançant les imatges i les formes del seu entorn natural i cultural, així com ser sensibles envers les seves qualitats evocadores, simbòliques, plàstiques, estètiques i funcionals.
2. Apreciar els valors culturals i estètics i identificar-ne, interpretar-ne i valorar-ne els continguts; entendre'ls com a part de la diversitat cultural i contribuir al seu respecte, conservació i millora.
3. Desenvolupar la creativitat i expressar-la, preferentment, amb la subjectivitat del seu llenguatge personal, utilitzant els codis, la terminologia i els procediments del llenguatge visual i plàstic amb la finalitat d'enriquir estèticament les seves possibilitats de comunicació.
5. Utilitzar el llenguatge plàstic per representar emocions, sentiments, vivències i idees i contribuir a la comunicació, la reflexió crítica i el respecte.
6. Apreciar les possibilitats expressives que ofereix la investigació amb diverses tècniques plàstiques i visuals i les tecnologies de la informació i la comunicació, i valorar l'esforç de superació que comporta el procés creatiu.
7. Relacionar-se amb altres persones i participar en activitats de grup, adoptar actituds de flexibilitat, responsabilitat, solidaritat, interès i tolerància i superar inhibicions i prejudicis i rebutjant discriminacions o estigmes personals o socials.
8. Contribuir activament al coneixement, el respecte, la conservació, la divulgació i la millora del patrimoni europeu, espanyol i de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears com a senyal d'identitat pròpia.
9. Conèixer i valorar el patrimoni artístic i cultural de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears com a base de la nostra identitat i idiosincràsia i contribuir activament a la seva defensa, conservació i desenvolupament i acceptar la convivència amb valors artístics propis d'altres cultures que coexisteixen amb la nostra per fer de la diversitat un valor enriquidor i integrador.
10. Respectar, apreciar i aprendre a interpretar altres maneres d'expressió visual i plàstica diferents de la pròpia i de les formes dominants a l'entorn; superar estereotips i convencionalismes, i elaborar judicis o adquirir criteris personals que permetin als alumnes actuar amb iniciativa responsable.
11. Acceptar i participar en el respecte i seguiment dels valors i les normes que regulen el comportament en les diferents situacions que sorgeixen en les relacions humanes i en els processos comunicatius, reconèixer-los com a integrants d'una formació global i integrar-los en l'expressió d'idees mitjançant els missatges visuals.

CRITERIS D'AVUACIÓ

BLOC 1. EXPRESSIÓ PLÀSTICA

Continguts

Elements configuradors de la imatge.

Experimentació amb les variació del punt, la línia i el pla.

Experimentació i exploració dels elements que estructuraven formes i imatges (punt, línia, color, textures, formes, dimensió, clarobscur, etc.).

Conceptes d'*equilibri*, *proporció* i *ritme* en composicions bàsiques.

Experimentació amb les mesclades additives i substractives del color dels colors primaris. Creació de composicions harmòniques i contrastades experimentant amb els colors anàlegs i complementaris.

Colors llum i colors pigment per expressar sensacions en composicions senzilles (el clarobscur, les composicions abstractes, les composicions volumètriques, etc.).

Diferents tipus de textures i les seves capacitats expressives. Diferents tècniques de producció de textures (*frottage*, plegat, tallat, etc.).

Introducció a la diversitat de mètodes creatius per aplicar-los en el disseny i les arts plàstiques. Proposta escrita dels projectes artístics.

Creació de composicions gràficoplàstiques. Apreciació i valoració del patrimoni artístic i cultural de les Illes Balears. Respecte per les obres dels companys i per les formes d'expressió diferents de la nostra. Creació d'imatges amb diferents graus d'iconicitat com l'esbós, dibuixos esquemàtics, mimètics, etc.

Utilització dels diferents mitjans d'expressió gràficoplàstica (llapis de grafit, retoladors, pastels, ceres, guix, carbonet, tinta, pinzell, pintures al tremp, collage, etc.) i dels diferents tipus de suports (paper, fusta, cartró, etc.).

criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge valuables

1. Identificar els elements configuradors de la imatge.

1.1. Identifica i valora la importància del punt, la línia i el pla i analitza de manera oral i escrita imatges i produccions gràficoplàstiques pròpies i alienes.

2. Experimentar amb les variacions formals del punt, el pla i la línia.

2.2. Experimenta amb el punt, la línia i el pla amb el concepte de ritme i els aplica de forma

lliure i espontània.

2.3. Experimenta amb el valor expressiu de la línia i el punt i les seves possibilitats tonals i aplica diferents graus de duresa, diferents posicions del llapis de grafit o de color (tombat o vertical) i la pressió exercida en l'aplicació en composicions a mà alçada, estructurades geomètricament o més lliures i espontànies.

3. Expressar emocions utilitzant diferents elements configuradors i recursos gràfics: línia, punts, colors, textures i claroscurs.

3.1. Elabora composicions que transmeten emocions bàsiques (calma, violència, llibertat, opressió, alegria, tristesa, etc.) utilitzant diferents recursos gràfics en cada cas (clarobscur, línies, punts, textures, colors...).

4.2. Elabora composicions bàsiques amb diferents tècniques segons les propostes establertes per escrit.

5. Experimentar amb els colors primaris i secundaris.

5.1. Experimenta amb els colors primaris i secundaris, i estudia la síntesi additiva i substractiva i els colors complementaris.

6. Identificar i diferenciar les propietats del color llum i el color pigment.

6.1. Fa modificacions del color i les seves propietats emprant tècniques pròpies del color pigment i del color llum i aplica les TIC per expressar sensacions en composicions senzilles.

6.2. Representa amb clarobscur la sensació espacial de composicions volumètriques senzilles.

7. Diferenciar les textures naturals, artificials, tàctils i visuals i valorar-ne la capacitat expressiva.

7.1. Transcriu textures tàctils a textures visuals mitjançant les tècniques de frottage, i les utilitza en composicions abstractes o figuratives.

8. Conèixer i aplicar els mètodes creatius gràficoplàstics aplicats a processos d'arts plàstiques i disseny.

9. Crear composicions gràficoplàstiques personals i col·lectives.

10. Dibuir amb diferents nivells d'iconicitat de la imatge.

10.1. Comprèn i empra els diferents nivells d'iconicitat de la imatge gràfica, elabora esbossos, apunts, dibuixos esquemàtics, analítics i mimètics.

11. Conèixer i aplicar les possibilitats expressives de les tècniques gràficoplàstiques seques, humides i mixtes. La tèmpera, els llapis de grafit i de color. El collage.

11.1. Utilitza amb propietat les tècniques gràficoplàstiques conegudes i les aplica de forma adequada a l'objectiu de l'activitat.

11.2. Utilitza el llapis de grafit i de color, creant el clarobscur en composicions figuratives i abstractes mitjançant l'aplicació del llapis de forma contínua en superfícies homogènies o degradades.

11.3. Experimenta amb les tèmperes aplicant la tècnica de diferents formes (pinzells, esponges, degotejos, diferents graus d'humitat, estampacions...) i en valora les possibilitats expressives segons el grau d'opacitat i la creació de textures visuals cromàtiques.

11.5. Crea amb el paper retallat formes abstractes i figuratives i les compon amb finalitats il·lustratives, decoratives o comunicatives.

11.6. Aprofita materials reciclats per elaborar obres de forma responsable amb el medi ambient aprofitant-ne les qualitats gràficoplàstiques.

11.7. Manté el seu espai de treball i el seu material en perfecte ordre i estat i l'aporta a l'aula quan és necessari per dur a terme les activitats.

BLOC 2. COMUNICACIÓ AUDIOVISUAL

Continguts

Identificació de les causes per les quals es produeixen les il·lusions òptiques. Factors i elements que hi intervenen.

Introducció a les lleis visuals de la Gestalt i aplicació d'aquests coneixements en l'elaboració d'obres pròpies.

Significant i significat en les obres visuals.

Creació d'imatges amb diferents graus d'iconicitat com ara esbossos, dibuixos esquemàtics, mimètics, etc.

Identificació i creació de símbols i icones.

Anàlisi d'imatges valorant-ne els elements significatius i fent-ne una lectura objectiva (descriptiva) i subjectiva (interpretació del significat).

Introducció a la composició fotogràfica i aplicació dels seus fonaments en la realització d'obres pròpies.

Creació de còmics fent un ús creatiu dels recursos estilístics propis d'aquest llenguatge visual amb una finalitat expressiva i comunicativa.

Experimentació i ús de la imatge en moviment per a la creació d'animacions.

Identificació dels diferents elements de la comunicació visual.

Utilització correcta dels elements que intervenen en la comunicació audiovisual.

Experimentació de tot el procés de la creació en el llenguatge audiovisual (guió, guió il·lustrat, etc.) i valoració objectiva dels resultats obtinguts.

Publicitat i els seus recursos visuals. Identificació i experimentació dels recursos visuals emprats en la producció de publicitat.

Anàlisi del llenguatge cinematogràfic i interès per la seva funció expressiva i el reconeixement de la funció que aquest art té en el nostres dies.

Utilització de les eines digitals per realitzar projectes de manera adequada.

criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable

1. Identificar els elements i factors que intervenen en el procés de percepció d'imatges.

Analitzar i realitzar còmics aplicant els recursos de manera apropiada.

3. Identificar significat i significat en un signe visual.

3.1. Distingeix significat i significat en un signe visual.

4. Reconèixer els diferents graus d'iconicitat en imatges presents en l'entorn comunicatiu.

4.1. Diferencia imatges figuratives d'abstractes.

4.2. Reconeix diferents graus d'iconicitat en una sèrie d'imatges.

5. Distingir i crear diferents tipus d'imatges segons la relació significat-significat: símbols i icones.

5.1. Distingeix símbols d'icones.

5.2. Dissenya símbols i icones.

7. Analitzar i fer fotografies i comprendre'n i aplicar-ne els fonaments.

7.1. Identifica diferents enquadraments i punts de vista en una fotografia.

7.2. Realitza fotografies amb diferents enquadraments i punts de vista i aplica diferents lleis compositives.

8. Analitzar i elaborar còmics aplicant els recursos de forma apropiada.

8.1. Dissenya un còmic utilitzant de manera adequada vinyetes i cartel·les, globus, línies

cinètiques i onomatopeies.

10. Diferenciar i analitzar els diferents elements que intervenen en un acte de comunicació.

10.1. Identifica i analitza els elements que intervenen en diferents actes de comunicació visual.

11. Reconèixer les diferents funcions de la comunicació.

11.1. Identifica i analitza els elements que intervenen en diferents actes de comunicació audiovisual.

11.2. Distingeix la funció o funcions que predominen en diferents missatges visuals i audiovisuals.

13. Identificar i reconèixer els diferents llenguatges visuals; apreciar-ne els diferents estils i tendències, i valorar, respectar i gaudir del patrimoni històric i cultural.

BLOC 3. DIBUIX TÈCNIC

Continguts

Entendre, identificar i traçar els elements geomètrics bàsics.

Ús de les eines pròpies del dibuix tècnic de forma correcta (llapis portamines, escaire, cartabó, compàs, etc.).

Representació tècnica de triangles i quadrilàters: punts i rectes característics, propietats geomètriques i matemàtiques i construccions més habituals.

Estudi i representació tècnica de les diferents formes poligonals regulars.

Representació de corbes tècniques i còniques i aplicació de tangències.

Creació de composicions amb finalitats estètiques mitjançant mòduls.

Representació de volum amb els diferents sistemes de representació: sistema dièdric, sistema axonomètric i perspectiva cònica de manera bàsica.

Criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge valuables

1. Comprendre i emprar els conceptes espacials de *punt*, *línia* i *pla*.

1.1. Traça les rectes que passen per cada parell de punts, usant el regle, i ressalta el triangle que es forma.

3. Construir diferents tipus de rectes utilitzant l'escaire i el cartabó, havent repassat

prèviament aquests conceptes.

3.1. Traça rectes paral·leles, transversals i perpendiculars a una altra de donada, que passin per punts definits utilitzant escaire i cartabó amb suficient precisió.

4. Conèixer amb fluïdesa els conceptes de *circumferència, cercle* i *arc*.

4.1. Construeix una circumferència lobulada de sis elements utilitzant el compàs.

5. Utilitzar el compàs i fer exercicis variats per familiaritzar-se amb aquesta eina.

5.1. Divideix la circumferència en sis parts iguals, usant el compàs, i dibuixa amb el regle l'hexàgon regular i el triangle equilàter que es possibilita.

6. Comprendre els conceptes d'*angle* i *bisectriu* i la classificació d'angles aguts, rectes i obtusos.

6.1. Identifica els angles de 30°, 45°, 60° i 90° a l'escaire i al cartabó.

7. Estudiar la suma i resta d'angles i comprendre la forma de mesurar-los.

7.1. Suma o resta angles positius o negatius amb regle i compàs.

8. Estudiar el concepte de *bisectriu* i el seu procés de construcció.

8.1. Construeix la bisectriu d'un angle qualsevol, amb regla i compàs.

9. Diferenciar clarament entre recta i segment prenent mesures de segments amb el regle o utilitzant el compàs.

9.1. Suma o resta segments, sobre una recta, mesurant amb el regle o utilitzant el compàs.

10. Traçar la mediatriu d'un segment utilitzant compàs i regle; també utilitzant regle, escaire i cartabó.

10.1. Traça la mediatriu d'un segment utilitzant compàs i regle; també utilitzant regle, escaire i cartabó.

12.1. Explica, verbalment o per escrit, els exemples més comuns de llocs geomètrics (mediatriu, bisectriu, circumferència, esfera, rectes paral·leles, plans, paral·lels).

13. Comprendre la classificació dels triangles en funció dels costats i els angles.

13.1. Classifica qualsevol triangle observant-ne els costats i els angles.

14. Construir triangles coneixent-ne tres dades (costats o angles).

14.1. Construeix un triangle coneixent dos costats i un angle, o dos angles i un costat, o els

tres costats, utilitzant correctament les eines.

15. Analitzar les propietats dels punts i rectes característics d'un triangle.

16.1. Dibuixa un triangle rectangle coneixent la hipotenusa i un catet.

17. Conèixer els diferents tipus de quadrilàters.

17.1. Classifica correctament qualsevol quadrilàter.

18. Executar les construccions més habituals de paral·lelograms.

19.1. Classifica correctament qualsevol polígon de 3 a 5 costats i diferencia clarament si és regular o irregular.

20.1. Construeix correctament polígons regulars de fins a 5 costats inscrits en una circumferència.

21. Estudiar la construcció de polígons regulars coneixent-ne el costat.

EIXOS DE CONTINGUTS A L'AVALUACIÓ DE 1r CICLE DE PLÀSTICA

Els criteris d'avaluació de Plàstica que figuren al currículum oficial han estat contextualitzats i seqüenciats per al nostre centre per tal de servir d'orientació a l'hora de ser especificats en les diferents Unitats Didàctiques.

Les capacitats descrites en forma d'objectius estan íntimament relacionades amb els continguts seqüenciats i prioritzats per a cada curs d'ESO, i constitueixen els "eixos principals" que organitzen els aprenentatges programats per als tres cursos d'ESO.

Aquests "eixos" articulen i donen sentit a les Unitats didàctiques que anem dissenyant per desenvolupar el currículum de Plàstica a l'ESO.

CRITERIS D'AVALUACIÓ A 1r d'ESO

D'acord amb els Criteris generals per a l'ESO que figuren a l'apartat d'Avaluació del PCC de l'Institut, considerem molt importants els blocs que avaluen **l'actitud, l'hàbit de feina, l'interès, l'esforç i el progrés** de cada alumne de primer curs de Plàstica.

Dels ítems específics de la nostra àrea, prioritzem a primer curs els que es refereixen a **la capacitat de raonament i a l'expressió**. Aquest darrer desglossat en els que valoren la **creativitat**, i els que avaluen les **habilitats i destreses** en l'ús dels materials, instruments i tècniques pròpies de la Plàstica.

Cada trimestre es farà l'avaluació d'algun o de tots els següents aspectes:

- Atenció i interès a classe

- Hàbits de feina
- Capacitat de raonament
- Expressió(Creativitat i destresa en l'ús dels materials, instruments i tècniques)

1. i 2. Atenció, interès i hàbits de feina

S'avaluarà l'interès per la conservació i bon ús dels materials i per la precisió i pulcritud dels treballs, l'interès, l'esforç i la dedicació en la realització de les activitats i, la capacitat d'atendre i participar activament sense interrompre el ritme normal de la classe.

Atenció a classe.

- *No és capaç d'atendre a les explicacions o als seus companys. Interromp la classe constantment i sense motiu.*
- *Escolta sense posar-hi atenció i sense interès.*
- *Atén a classe però no demostra interès per participar.*
- *Atén activament, participant de manera crítica i reflexiva.*

Correcció en la presentació del treball.

- *No té cura del material ni s'interessa per l'aspecte del seu treball.*
- *Té cura dels materials i el procediment, però descuida l'aspecte final del treball.*
- *Considera les idees de precisió i pulcritud en el seu treball.*
- *Es preocupa dels materials i suports que utilitza. Aconsegueix un acabat personal i adequat al propòsit del treball.*

Capacitat de treball.

- *No té hàbit de feina (no realitza o no lliura els treballs)*
- *Treballa però sense mètode (no lliura els treballs en els terminis previstos)*
- *Utilitza mètodes de treball adequats i els lliura en els terminis previstos.*
- *Presenta més solucions que les requerides.*

3. Capacitat de raonament

Mitjançant l'observació i el registre d'intervencions orals tant individuals com en grup, qüestionaris i treballs pràctics. S'avaluarà el grau de comprensió i de comunicació del propòsit del treball, la capacitat de seguir un pla ordenat de passes necessàries per a l'elaboració dels treballs i, la capacitat d'analitzar i d'expressar verbalment o per escrit el significat dels elements principals.

Consciència del propòsit del treball.

- *No sap per a què fa el treball.*
- *Es conscient de que el treball li serveix, però no sap per a què.*
- *Compren parcialment el propòsit del seu treball.*
- *Compren i és capaç de comunicar per a que serveix el treball i que es proposa aconseguir amb ell.*

Planificació del treball.

- *Aborda directament el treball, sense cap planificació.*
- *Ordena les seves accions, deixant-se portar per impulsos sense utilitzar la lògica.*

- *Planifica les passes a seguir.*
- *Estableix una seqüència adequada de passes a seguir per a l'elaboració del treball i és capaç de variar els seus plans en funció de les necessitats sorgides.*

Comunicació oral o escrita sobre el treball.

- *No és capaç d'explicar res sobre el seu treball.*
- *Explica aspectes globals del seu treball, però no sap analitzar-lo.*
- *Analitza alguns elements del seu treball, sense establir relacions amb el significat.*
- *Sap expressar verbalment i per escrit els elements que ha utilitzat, la seva sintaxi i la relació amb els significats que es produeixen.*

4. Expressió Plàstica

4.1 Creativitat S'avaluarà la capacitat que tingui l'alumne per resoldre els problemes plantejats de manera diferent i amb concepcions pròpies, superant estereotipis i convencionalismes.

Creativitat / Originalitat desenvolupada.

- *Copia coses o imita als seus companys.*
- *Aporta solucions molt similars a models establerts.*
- *Combina les solucions de models externs amb aportacions pròpies.*
- *Aporta solucions personals. Inventava formes, composicions i tècniques.*

4.2 Habilitats i destreses S'avaluaran les capacitats de l'alumne en el maneig d'instruments i tècniques pròpies de la plàstica i les habilitats i destreses que demostrï al emprar-los.

Destresa en l'ús de materials, instruments i tècniques.

- *Desconeix les tècniques i manifesta poca o nul·la habilitat en el maneig d'instruments.*
- *Coneix certs recursos tècnics però té poca habilitat per a emprar-los.*
- *Té habilitats i coneix les tècniques.*
- *Disposa d'un ventall ampli de recursos tècnics propis i utilitza els més adequats en cada cas.*

criteris d'avaluació i Normes que reben els alumnes

Atenció, interès i hàbits de feina. S'avaluarà la capacitat per atendre i participar sense interrompre el ritme normal de la classe.

- Per aixecar-se de la cadira s'ha de demanar permís al professor alçant la mà.
- Quan el professor explica s'ha d'escoltar en silenci i amb atenció. Per fer una pregunta cal alçar la mà.
- Quan s'està treballant es pot parlar en veu baixa, però únicament amb els companys de taula i com ajuda amb la feina comanada.
- S'ha de portar el material proposat per a realitzar les activitats, tots els dies, (3 dies sense material suposen una falta greu).
- Es tindrà cura de la neteja de l'aula, i dels materials utilitzats.
- L'alumne que tiri un paper o una altra cosa haurà de recollir-ho.
- Setmanalment, un alumne serà l'encarregat de recollir els materials de la seva taula.
- Hi haurà dos alumnes encarregats de la neteja de l'aula, (començaran el primer i el darrer de la llista).

- L'alumne que rompi o faci malbé qualsevol material haurà de fer-se'n responsable.

Capacitat de feina. S'avaluarà l'interès, l'esforç i la dedicació posada en la realització de les activitats.

- S'han de lliurar tots els treballs realitzats durant el curs (si no es lliuren tots els treballs no es pot aprovar).
- Es penalitzarà lliurar una feina fora del termini indicat: Màxim un 5.
- Es valorarà si s'han utilitzat els mètodes de treball adients i si els treballs s'han lliurat en el temps previstos.
- Es valorarà positivament si es lliuren més solucions de les demanades.

Correcció en la presentació de treballs.

- Es valorarà el fet de tenir cura dels materials i l'aspecte final del treball.
- Es valorarà la neteja i la precisió dels treballs.
- Es valorarà la preocupació pels materials i suports.
- Es valorarà un acabament personal i adient al propòsit del treball.

Capacitat de raonament.

- Es valorarà la consciència en el propòsit del treball, i si es té capacitat de comunicar per a què serveix, i què es proposa aconseguir.
- Es valorarà una planificació adient en l'elaboració d'un treball amb unes passes prèvies a seguir (en alguns casos de caràcter imprescindible).

Creativitat.

- S'avaluarà la capacitat per resoldre problemes plantejats amb un caire diferent i una concepció pròpia superant estereotips i convencionalismes.

Destresa en l'ús de materials, instruments i tècniques.

- S'avaluarà el coneixement de les tècniques i l'habilitat per utilitzar els materials.
- Es valorarà l'ús de recursos tècnics propis.

TEMPORALITZACIÓ

Distribuïm els 3 blocs de continguts del currículum en dotze unitats didàctiques, quatre per avaluació, amb el suport del dossier de primer curs. Hem procurat que propiciïn un aprenentatge significatiu i progressiu, que s'adapti a la temporització de les tres avaluacions del curs. Els temes que es tracten a cada unitat didàctica s'han triat i agrupat per a formar blocs amb sentit propi i que permetin unes activitats atractives i engrescadores que possibilitin l'assoliment dels objectius de primer curs.

3 sessions setmanals.

1a Avaluació		29 sessions
Presentació: Prova inicial pràctica de dibuix		2 sessions
U.1- El Llenguatge Visual	Els factors de la comunicació.	3 sessions
	La comunicació visual: modalitats.	
	Les funcions de les imatges. Senyals	

U.2- <u>La Forma</u>	El punt.	11 sessions
	La línia	
	Les formes planes.	
U.6- <u>El Dibuix Tècnic</u>	Els elements del dibuix tècnic.	2 sessions
	Conceptes bàsics	
	Els traçats.	
	Els angles.	
U.7- <u>Figures Geomètriques</u>	L'experiència humana de la geometria bàsica.	5 sessions
	La geometria en l'estructura de les formes.	
	Les formes planes. Els polígons.	
	La interrelació de les formes.	

2a Avaluació		25sessions
U.3- <u>El Color</u>	El color i les seves qualitats.	10 sessions
	Les sensacions cromàtiques	
	L'expressivitat plàstica del color.	
	El llenguatge del color.	
U.4- <u>La Textura</u>	La textura i les seves qualitats	4 sessions
	Les textures amb colors.	
	L'expressivitat plàstica de la textura.	
U.11- <u>La representació de l'espai</u>	La realitat i la representació: la iconicitat.	8 sessions
	La llum i l'ombra.	
	La llum en espais i volum.	
	El clarobscur.	
	L'estructura i les proporcions de la figura humana.	
U.9- <u>Composició</u>	Els elements del llenguatge visual.	3 sessions
	La grandària: un element del llenguatge visual.	
	El color: un element del llenguatge visual.	
3a Avaluació		20 sessions
U.9- <u>Composició</u>	La textura: un element del llenguatge visual.	6 sessions
	La percepció i l'aplicació del llenguatge visual.	
	La percepció visual de les formes.	
U.10- <u>La representació del volum</u>	Els indicadors de profunditat en el pla.	4 sessions
	La perspectiva cònica.	
	La representació en tres dimensions.	
	La representació gràficoplàstica.	
U.12- <u>La fotografia i el cine</u>	L'enquadrament i el punt de vista.	7 sessions
	Les imatges, les seqüències i el temps.	
	Els llenguatges seqüenciats.	

	El còmic.	
	Del guió al còmic.	
U.8- <u>L'obra tridimensional</u>	Les formes tridimensionals.	3 sessions
	Els volums geomètrics en perspectiva.	

Temes transversals a l'ESO

Els temes transversals han estat abastament explicats a la part general de la programació del departament. En aquest primer curs introduïrem els alumnes en el coneixement d'alguns d'aquests temes de caire social per fer-los prendre consciència i a sensibilitzar-los.

Els alumnes de primer cicle podran participar en concursos organitzats fora del centre per altres organitzacions que treballen per sensibilitzar els joves envers diversos temes d'interès social, com la natura, els animals domèstics, la salut, etc. Sempre que es pugui adaptar la programació als esdeveniments que vagin sorgint, es promourà la participació dels alumnes en qualsevol iniciativa que des de fora de l'aula serveixi d'estímul per a sensibilitzar-los i els ajudi a descobrir les seves possibilitats de prendre part en la vida cultural i social de l'entorn que els pertoca.

Per altre banda destaquem el disseny d'una unitat didàctica per a aquest primer curs, que treballi el tema de la seguretat vial. És un dels temes que més costa de conscienciar als alumnes, i pensem que l'expressió plàstica és un mitjà prou bo per intentar-ho.

Pla d'atenció a la diversitat

Aquest curs hi ha varis alumnes amb necessitats educatives especials integrats als diferents grups primer. Seguiran la programació ordinària amb les adaptacions puntuals i reforços individualitzats que considerem necessaris. Per als alumnes que més ho necessitin es faran adaptacions més significatives i se'ls avaluarà en funció de les seves capacitats reals tenint com a referència els mínims de Plàstica per aquest primer curs d'ESO. Aquests mínims posen l'èmfasi en les actituds per damunt d'altres continguts. Això es farà després d'un període d'observació que servirà per a valorar la necessitat real d'aquestes ajudes individualitzades.

Atendre la diversitat de l'alumnat és un dels principis del sistema educatiu, i això significa que cal valorar les diferències individuals quant a les capacitats, els interessos i les motivacions que presenta el grup concret amb què ens disposem a treballar. Cada persona té diferents capacitats i ritmes d'aprenentatge; és per això que, sempre que calgui, haurem d'anar modificant els continguts i objectius de la matèria per adaptar-los a les necessitats que presenti cada estudiant, segons les capacitats i els coneixements que l'alumne o els alumnes tinguin sobre el tema. Un grup classe no és mai un tot homogeni; així, de la mateixa manera que la societat en què vivim, l'alumnat és divers i és per això que convé fer-los treballar en grup per tal que assumeixin aquestes diferències, sàpiguen valorar-les i acceptar-les, ja que, alhora, s'enriquiran ells mateixos.

Aquesta atenció a la diversitat s'ha de dur a terme des de tres punts de vista: la **programació**, la **metodologia** i els **materials** utilitzats. En la **programació** s'han de preveure les diferències de capacitats, interessos i ritmes d'aprenentatge que presenten els alumnes. S'ha de tenir molt present la seqüenciació dels continguts. Caldrà, per tant, elaborar la programació partint de la base dels continguts mínims.

El tractament de la diversitat en els continguts es farà, doncs, a partir de la distinció entre les activitats que es consideren de revisió dels aspectes bàsics de la unitat i les que

representen una ampliació o una aplicació més complexa dels aprenentatges. És aconsellable una programació cíclica que doni oportunitat de reprendre els conceptes bàsics.

Pel que fa a la **metodologia**, la diversitat es té en compte també en les estratègies didàctiques concretes, que afecten fonamentalment l'ensenyament dels conceptes i els diferents nivells de dificultat en la proposta d'activitats.

Amb relació als materials utilitzats, la diversitat es té en compte en l'estructuració d'aquests materials, que permet una diferència de concepció, de realització i d'acabats de manera que tots els alumnes, individualment o en grup, poden servir-se dels coneixements adquirits com a mitjà d'expressió plàstica. La selecció dels materials que caldrà utilitzar és també útil per atendre les diferències individuals. El llibre de l'alumne és el material essencial, però la utilització de materials de reforç i ampliació, com ara programes d'ordinador, etc. permetran també atendre la diversitat en funció dels objectius fixats.

EDUCACIÓ PLÀSTICA I VISUAL II

Objectius didàctics

L'àrea d'Educació plàstica i visual en el primer cicle d'Educació Secundària Obligatòria de l'IES Puig de Sa Font té per objecte contribuir a desenvolupar en l'alumnat les capacitats i actituds següents:

1. Observar, percebre, comprendre i interpretar críticament la comunicació mitjançant les imatges i les formes del seu entorn natural i cultural, així com ser sensibles envers les seves qualitats evocadores, simbòliques, plàstiques, estètiques i funcionals.
2. Apreciar els valors culturals i estètics i identificar-ne, interpretar-ne i valorar-ne els continguts; entendre'ls com a part de la diversitat cultural i contribuir al seu respecte, conservació i millora.
3. Interpretar les relacions del llenguatge visual i plàstic amb altres llenguatges i cercar la manera personal i expressiva més adequada per comunicar les troballes obtingudes amb el signe, el color i l'espai. La interpretació correcta de la comunicació publicitària.
4. Desenvolupar la creativitat i expressar-la, preferentment, amb la subjectivitat del seu llenguatge personal, utilitzant els codis, la terminologia i els procediments del llenguatge visual i plàstic amb la finalitat d'enriquir estèticament les seves possibilitats de comunicació.
5. Utilitzar el llenguatge plàstic per representar emocions, sentiments, vivències i idees i contribuir a la comunicació, la reflexió crítica i el respecte.
6. Apreciar les possibilitats expressives que ofereix la investigació amb diverses tècniques plàstiques i visuals i les tecnologies de la informació i la comunicació, i valorar l'esforç de superació que comporta el procés creatiu.
7. Representar cossos i espais simples mitjançant el domini de la perspectiva, les proporcions i la representació de les qualitats de les superfícies i el detall, de manera que siguin eficaços per a la comunicació volguda.
8. Planificar i reflexionar, de forma individual i cooperativa, sobre el procés de realització d'un objecte partint d'uns objectius prefixats i revisar i valorar, al final de cada fase, l'estat de consecució.
9. Relacionar-se amb altres persones i participar en activitats de grup, adoptar actituds de flexibilitat, responsabilitat, solidaritat, interès i tolerància i superar inhibicions i prejudicis i rebutjant discriminacions o estigmes personals o socials.
10. Contribuir activament al coneixement, el respecte, la conservació, la divulgació i la millora del patrimoni europeu, espanyol i de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears com a senyal d'identitat pròpia.
11. Conèixer i valorar el patrimoni artístic i cultural de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears com a base de la nostra identitat i idiosincràsia i contribuir activament a la seva defensa, conservació i desenvolupament i acceptar la convivència amb valors artístics propis d'altres cultures que coexisteixen amb la nostra per fer de la diversitat un valor enriquidor i integrador.
12. Respectar, apreciar i aprendre a interpretar altres maneres d'expressió visual i plàstica diferents de la pròpia i de les formes dominants a l'entorn; superar estereotips i convencionalismes, i elaborar judicis o adquirir criteris personals que permetin als alumnes actuar amb iniciativa responsable.
13. Acceptar i participar en el respecte i seguiment dels valors i les normes que regulen el comportament en les diferents situacions que sorgeixen en les relacions humanes i en els processos comunicatius, reconèixer-los com a integrants d'una formació global i integrar-los en

l'expressió d'idees mitjançant els missatges visuals.

Continguts

Bloc 1. Expressió plàstica.

Elements configuradors de la imatge.

Experimentació amb les variacions del punt, la línia i el pla.

Experimentació i exploració dels elements que estructuraven formes i imatges (punt, línia, color, textures, formes, dimensió, clarobscur, etc.).

Conceptes d'*equilibri*, *proporció* i *ritme* en composicions bàsiques.

Experimentació amb les mesclades additives i substractives del color dels colors primaris. Creació de composicions harmòniques i contrastades experimentant amb els colors anàlegs i complementaris.

Colors llum i colors pigment per expressar sensacions en composicions senzilles (el clarobscur, les composicions abstractes, les composicions volumètriques, etc.).

Diferents tipus de textures i les seves capacitats expressives. Diferents tècniques de producció de textures (*frottage*, plegat, tallat, etc.).

Introducció a la diversitat de mètodes creatius per aplicar-los en el disseny i les arts plàstiques. Proposta escrita dels projectes artístics.

Creació de composicions gràficoplàstiques. Apreciació i valoració del patrimoni artístic i cultural de les Illes Balears. Respecte per les obres dels companys i per les formes d'expressió diferents de la nostra. Creació d'imatges amb diferents graus d'iconicitat com l'esbós, dibuixos esquemàtics, mimètics, etc.

Utilització dels diferents mitjans d'expressió gràficoplàstica (llapis de grafit, retoladors, pastels, ceres, guix, carbonet, tinta, pinzell, pintures al tremp, collage, etc.) i dels diferents tipus de suports (paper, fusta, cartró, etc.).

Bloc 2. Comunicació Audiovisual.

Identificació de les causes per les quals es produeixen les il·lusions òptiques. Factors i elements que hi intervenen.

Introducció a les lleis visuals de la Gestalt i aplicació d'aquests coneixements en l'elaboració d'obres pròpies.

Significant i significat en les obres visuals.

Creació d'imatges amb diferents graus d'iconicitat com ara esbossos, dibuixos esquemàtics, mimètics, etc.

Identificació i creació de símbols i icones.

Anàlisi d'imatges valorant-ne els elements significatius i fent-ne una lectura objectiva (descriptiva) i subjectiva (interpretació del significat).

Introducció a la composició fotogràfica i aplicació dels seus fonaments en la realització d'obres pròpies.

Creació de còmics fent un ús creatiu dels recursos estilístics propis d'aquest llenguatge visual amb una finalitat expressiva i comunicativa.

Experimentació i ús de la imatge en moviment per a la creació d'animacions.

Identificació dels diferents elements de la comunicació visual.

Utilització correcta dels elements que intervenen en la comunicació audiovisual.

Experimentació de tot el procés de la creació en el llenguatge audiovisual (guió, guió il·lustrat, etc.) i valoració objectiva dels resultats obtinguts.

Publicitat i els seus recursos visuals. Identificació i experimentació dels recursos visuals emprats

en la producció de publicitat.

Anàlisi del llenguatge cinematogràfic i interès per la seva funció expressiva i el reconeixement de la funció que aquest art té en el nostres dies.

Utilització de les eines digitals per realitzar projectes de manera adequada. **Bloc 5. Lectura i valoració dels referents artístics**

- Anàlisi elemental d'imatges valorant la seva adequació a l'entorn de les Illes Balears.
- Sensibilització davant les imatges del patrimoni cultural propi, detectant similituds i diferències respecte a altres societats i cultures.
- Diferenciació, mitjançant esquemes i fitxes, de determinats estils artístics i d'obres d'art.
- Acceptació i respecte per les obres i la cultura dels altres.

Bloc 3. Dibuix Tècnic.

Entendre, identificar i traçar els elements geomètrics bàsics.

Ús de les eines pròpies del dibuix tècnic de forma correcta (llapis portamines, escaire, cartabó, compàs, etc.).

Representació tècnica de triangles i quadrilàters: punts i rectes característics, propietats geomètriques i matemàtiques i construccions més habituals.

Estudi i representació tècnica de les diferents formes poligonals regulars.

Representació de corbes tècniques i còniques i aplicació de tangències.

Creació de composicions amb finalitats estètiques mitjançant mòduls.

Representació de volum amb els diferents sistemes de representació: sistema dièdric, sistema axonòmic i perspectiva cònica de manera bàsica.

CRITERIS D'AVUACIÓ

Bloc 1

1. Identificar els elements configuradors de la imatge.

2. Experimentar amb les variacions formals del punt, el pla i la línia.

2.1. Analitza els ritmes lineals mitjançant l'observació d'elements orgànics, en el paisatge, els objectes i composicions artístiques i els emprats com a inspiració en creacions gràficoplàstiques.

2.2. Experimenta amb el punt, la línia i el pla amb el concepte de ritme i els aplica de forma lliure i espontània.

2.3. Experimenta amb el valor expressiu de la línia i el punt i les seves possibilitats tonals i aplica diferents graus de duresa, diferents posicions del llapis de grafit o de color (tombat o vertical) i la pressió exercida en l'aplicació en composicions a mà alçada, estructurades geomètricament o més lliures i espontànies.

3. Expressar emocions utilitzant diferents elements configuradors i recursos gràfics: línia, punts, colors, textures i claroscurs.

3.1. Elabora composicions que transmeten emocions bàsiques (calma, violència, llibertat, opressió, alegria, tristesa, etc.) utilitzant diferents recursos gràfics en cada cas (claroscurs, línies, punts, textures, colors...).

4. Identificar i aplicar els conceptes d'equilibri, proporció i ritme en composicions bàsiques.

4.1. Analitza, identifica i explica oralment, per escrit i gràficament l'esquema compositiu bàsic d'obres d'art i obres pròpies atenent els conceptes d'equilibri, proporció i ritme.

4.2. Elabora composicions bàsiques amb diferents tècniques segons les propostes establertes per escrit.

4.3. Elabora composicions modulars amb diferents procediments gràficoplàstics en aplicacions en disseny tèxtil, ornamental, arquitectònic o decoratiu.

4.4. Representa objectes aïllats i agrupats del natural o de l'entorn immediat i els proporciona

en relació amb les seves característiques formals i amb el seu entorn.

5. Experimentar amb els colors primaris i secundaris.

5.1. Experimenta amb els colors primaris i secundaris, i estudia la síntesi additiva i substractiva i els colors complementaris.

6. Identificar i diferenciar les propietats del color llum i el color pigment.

6.2. Representa amb clarobscur la sensació espacial de composicions volumètriques senzilles.

6.3. Realitza composicions abstractes amb diferents tècniques gràfiques per expressar sensacions per mitjà de l'ús del color.

8. Conèixer i aplicar els mètodes creatius gràficoplàstics aplicats a processos d'arts plàstiques i disseny.

8.1. Crea composicions aplicant processos creatius senzills mitjançant propostes per escrit i s'ajusta als objectius finals.

8.2. Coneix i aplica mètodes creatius per elaborar disseny gràfic, dissenys de producte, moda i les seves múltiples aplicacions.

9. Crear composicions gràficoplàstiques personals i col·lectives.

9.1. Reflexiona i avalua oralment i per escrit el procés creatiu propi i aliè des de la idea inicial fins a l'execució definitiva.

10. Dibuixar amb diferents nivells d'iconicitat de la imatge.

10.1. Comprèn i empra els diferents nivells d'iconicitat de la imatge gràfica, elabora esbossos, apunts, dibuixos esquemàtics, analítics i mimètics.

11. Conèixer i aplicar les possibilitats expressives de les tècniques gràficoplàstiques seques, humides i mixtes. La tèmpera, els llapis de grafit i de color. El collage.

11.1. Utilitza amb propietat les tècniques gràficoplàstiques conegudes i les aplica de forma adequada a l'objectiu de l'activitat.

11.2. Utilitza el llapis de grafit i de color, creant el clarobscur en composicions figuratives i abstractes mitjançant l'aplicació del llapis de forma contínua en superfícies homogènies o degradades.

11.4. Utilitza el paper com a material, manipulant-lo, esquinçant-lo o plegant-lo i crea textures visuals i tàctils per elaborar composicions, collages i figures tridimensionals.

11.5. Crea amb el paper retallat formes abstractes i figuratives i les compon amb finalitats il·lustratives, decoratives o comunicatives.

11.6. Aprofita materials reciclats per elaborar obres de forma responsable amb el medi ambient aprofitant-ne les qualitats gràficoplàstiques.

11.7. Manté el seu espai de treball i el seu material en perfecte ordre i estat i l'aporta a l'aula quan és necessari per dur a terme les activitats.

Bloc 2

1. Identificar els elements i factors que intervenen en el procés de percepció d'imatges.

1.1. Analitza les causes per les quals es produeix una il·lusió òptica aplicant coneixements dels processos perceptius.

2. Reconèixer les lleis visuals de la Gestalt que possibiliten les il·lusions òptiques i aplicar aquestes lleis en l'elaboració d'obres pròpies.

2.1. Identifica i classifica diferents il·lusions òptiques segons les diferents lleis de la Gestalt.

2.2. Dissenya il·lusions òptiques basant-se en les lleis de la Gestalt.

4.1. Diferencia imatges figuratives d'abstractes.

4.2. Reconeix diferents graus d'iconicitat en una sèrie d'imatges.

4.3. Crea imatges amb diferents graus d'iconicitat basant-se en un mateix tema.

5.2. Dissenya símbols i icones.

6. Descriure, analitzar i interpretar una imatge distingint-ne els aspectes denotatiu i connotatiu.

- 6.1. Fa la lectura objectiva d'una imatge i n'identifica, classifica i descriu els elements.
- 6.2. Analitza una imatge mitjançant una lectura subjectiva, n'identifica els elements de significació, narratius i les eines visuals utilitzades i en treu conclusions i n'interpreta el significat.
- 7. Analitzar i fer fotografies i comprendre'n i aplicar-ne els fonaments.
  - 7.1. Identifica diferents enquadraments i punts de vista en una fotografia.
  - 7.2. Realitza fotografies amb diferents enquadraments i punts de vista i aplica diferents lleis compositives.
- 9. Conèixer els fonaments de la imatge en moviment i explorar-ne les possibilitats expressives.
  - 9.1. Elabora una animació amb mitjans digitals o analògics.
- 10. Diferenciar i analitzar els diferents elements que intervenen en un acte de comunicació.
- 12. Utilitzar de manera adequada els llenguatges visual i audiovisual amb diferents funcions.
  - 12.1. Dissenya, en equip, missatges visuals i audiovisuals amb diferents funcions, utilitza diferents llenguatges i codis i segueix de manera ordenada les diferents fases del procés (guió tècnic, guió il·lustrat, realització...). Valora de manera crítica els resultats.
- 13. Identificar i reconèixer els diferents llenguatges visuals; apreciar-ne els diferents estils i tendències, i valorar, respectar i gaudir del patrimoni històric i cultural.
  - 13.1. Identifica els recursos visuals presents en missatges publicitaris visuals i audiovisuals.
- 14. Identificar i emprar recursos visuals com ara les figures retòriques en el llenguatge publicitari.
  - 14.1. Dissenya un missatge publicitari i empra recursos visuals com les figures retòriques.
- 15. Apreciar el llenguatge del cinema, analitzar obres de manera crítica, ubicar-les en el seu context històric i sociocultural i reflexionar sobre la relació del llenguatge cinematogràfic amb el missatge de l'obra.
  - 15.1. Reflexiona críticament sobre una obra de cinema, la ubica en el seu context i analitza la narrativa cinematogràfica en relació amb el missatge.
- 16. Comprendre els fonaments del llenguatge multimèdia, valorar les aportacions de les tecnologies digitals i ser capaç d'elaborar documents mitjançant aquest llenguatge.
  - 16.1. Elabora documents multimèdia per presentar un tema o projecte emprant els recursos digitals de manera adequada.

Bloc 3

- 1. Comprendre i emprar els conceptes espacials de punt, línia i pla.
  - 1.1. Traça les rectes que passen per cada parell de punts, usant el regle, i ressalta el triangle que es forma.
- 3. Construir diferents tipus de rectes utilitzant l'escaire i el cartabó, havent repassat prèviament aquests conceptes.
  - 3.1. Traça rectes paral·leles, transversals i perpendiculars a una altra de donada, que passin per punts definits utilitzant escaire i cartabó amb suficient precisió.
- 4. Conèixer amb fluïdesa els conceptes de circumferència, cercle i arc.
  - 4.1. Construeix una circumferència lobulada de sis elements utilitzant el compàs.
- 5. Utilitzar el compàs i fer exercicis variats per familiaritzar-se amb aquesta eina.
  - 5.1. Divideix la circumferència en sis parts iguals, usant el compàs, i dibuixa amb el regle l'hexàgon regular i el triangle equilàter que es possibilita.
- 9.1. Suma o resta segments, sobre una recta, mesurant amb el regle o utilitzant el compàs.
- 10. Traçar la mediatriu d'un segment utilitzant compàs i regle; també utilitzant regle, escaire i cartabó.

- 10.1. Traça la mediatriu d'un segment utilitzant compàs i regla; també utilitzant regla, escaire i cartabó.
13. Comprendre la classificació dels triangles en funció dels costats i els angles.
- 13.1. Classifica qualsevol triangle observant-ne els costats i els angles.
14. Construir triangles coneixent-ne tres dades (costats o angles).
- 14.1. Construeix un triangle coneixent dos costats i un angle, o dos angles i un costat, o els tres costats, utilitzant correctament les eines.
- 15.1. Determina el baricentre, l'íncentre o el circumcentre de qualsevol triangle, construint prèviament les mitjanes, bisectrius o mediatris corresponents.
18. Executar les construccions més habituals de paral·lelograms.
- 18.1. Construeix qualsevol paral·lelogram coneixent dos costats consecutius i una diagonal.
19. Classificar els polígons en funció dels costats, reconeixent els regulars i els irregulars.
20. Estudiar la construcció dels polígons regulars inscrits en la circumferència.
- 20.1. Construeix correctament polígons regulars de fins a 5 costats inscrits en una circumferència.
21. Estudiar la construcció de polígons regulars coneixent-ne el costat.
- 21.1. Construeix correctament polígons regulars de fins a 5 costats coneixent-ne el costat.
22. Comprendre les condicions dels centres i les rectes tangents en els diferents casos de tangència i enllaços.
- 22.1. Resol correctament els casos de tangència entre circumferències utilitzant adequadament les eines.
- 22.2. Resol correctament els diferents casos de tangència entre circumferències i rectes utilitzant adequadament les eines.
23. Comprendre la construcció de l'oval i de l'ovoide bàsics i aplicar les propietats de les tangències entre circumferències.
- 23.1. Construeix correctament un oval regular coneixent-ne el diàmetre major.
24. Analitzar i estudiar les propietats de les tangències en els ovals i els ovoides.
- 24.1. Construeix diversos tipus d'ovals i ovoides segons els diàmetres coneguts.
25. Aplicar les condicions de les tangències i enllaços per construir espirals de 2, 3, 4 i 5 centres.
- 25.1. Construeix correctament espirals de 2, 3 i 4 centres.
26. Estudiar els conceptes de simetria, gir i translació i els aplica al disseny de composicions amb mòduls.
- 26.1. Executa dissenys aplicant repeticions, girs i simetries de mòduls.
27. Comprendre el concepte de projecció i aplicar-lo al dibuix de les vistes d'objectes i comprendre la utilitat de les acotacions practicant sobre les tres vistes d'objectes senzills partint de l'anàlisi de les vistes principals.
- 27.1. Dibuixa correctament les vistes principals de volums freqüents i identifica les tres projeccions dels vèrtexs i les arestes.
28. Comprendre i practicar el procediment de la perspectiva cavallera aplicada a volums elementals.
- 28.1. Construeix la perspectiva cavallera de prismes i cilindres simples aplicant correctament coeficients de reducció senzills.
29. Comprendre i practicar els processos de construcció de perspectives isomètriques de volums senzills.
- 29.1. Realitza perspectives isomètriques de volums senzills utilitzant correctament l'escaire i el cartabó per al traçat de paral·lels.

MÍNIMS

A 3r d'ESO tindrà tanta importància haver superat els Objectius Generals Bàsics, com demostrar

un nivell suficient de capacitats específiques de la nostra àrea per aprovar l'assignatura de Plàstica.

El professor donarà a conèixer els criteris d'avaluació de l'àrea a tots els alumnes a principi de Curs, Avaluació i Unitat Didàctica. L'alumne coneixerà com se'l pensa avaluar i amb quins criteris se'l qualificarà en cada moment. No obstant, quan el procés d'aprenentatge ho faci necessari, el professor podrà esperar a comunicar els criteris d'avaluació d'una Unitat Didàctica fins que consideri que no interfereix amb la metodologia adient per aquest procés determinat. En tot cas, l'alumne sabrà què ha d'aprendre i en quin grau mínim ho ha de fer, amb marge de temps suficient per reconduir el seu procés d'aprenentatge i superar, amb l'ajut del professor, les dificultats detectades.

Per a 3r d'ESO els mínims indispensables per assolir l'aprobat seran:

1. Haver obtingut una qualificació positiva dels quatre **Objectius Generals Bàsics** que avaluem des de la nostra àrea: "**Expressió**", "**Capacitat de raonament**", "**Atenció i interès a classe**" i "**Hàbits de feina**". La Capacitat de raonament i l'Expressió s'avaluaran amb *flexibilitat* i, no podrà suspendre un alumne amb dificultats d'aprenentatge en aquests apartats, si pensem que aquestes, es poden superar en el futur.
2. Haver **lliurat tots els treballs** que constitueixen la base d'una Unitat Didàctica desenvolupada al llarg del curs. Fer-ho després d'haver-se realitzat la sessió d'avaluació del grup suposarà l'insuficient. L'alumne que deixi sense lliurar algun d'aquests treballs dins la primera o segona avaluació, podrà recuperar-la lliurant-lo al començament de la següent avaluació i, es corregirà.
3. Haver assolit un grau de percepció de la realitat i de l'entorn visual i plàstic que el capaciti per expressar-se amb l'autonomia i el criteri personal propi d'aquest curs d'ESO, alhora de ser capaç d'articular mínimament els **elements** que configuren els **llenguatges visuals** en les seves realitzacions plàstiques.
4. Haver demostrat una **actitud positiva** vers l'assignatura i obtenir una qualificació d'aprobat en el bloc de continguts actitudinals referits al procés de **planificació** del treball, prioritari en la programació de tercer curs de Plàstica.

Temporalització

2 sessions per setmana

1ª Avaluació		40sessions
Presentació: Prova Inicial.		2 sessions
U.2- <u>Traçats geomètrics</u>	Polígons.	20 sessions
	Espirals	
U.6- <u>La representació de</u>	La percepció visual de les formes.	8 sessions

<u>l'espai</u>	Els indicadors de profunditat en el pla.	
	Sistemes de representació en tres dimensions.	
	Sistema dièdric: anàlisi de fonaments i aplicacions.	
	Anàlisi i realització de vistes de sòlids senzills.	
U.7- <u>La perspectiva Cònica</u>	Sistemes perspectius. Perspectives axonomètrica i cònica.	10 sessions
	Representació de volums geomètrics simples en perspectiva.	
	Representació d'elements arquitectònics propers.	

2a Avaluació		34 sessions
U.1- <u>Elements del Llenguatge Visual</u>	El Llenguatge Visual	10 sessions
	El Punt i la línia	
	La Forma	
	La Textura	
	El Color.	
	La Composició	
U.10- <u>La Imatge en el Disseny</u>	El procés de comunicació visual.	14 sessions
	Els components del missatge visual. Funcions de les imatges.	
	Els reclams en la publicitat. Intencionalitat i significat de les imatges.	
	Quan sorgeixen les idees. Creativitat: donar noves respostes. Madurar, valorar i decidir. Intercanvi d'opinions	
	Disseny i concisió gràfica. Ordre, rigor i precisió.	
	Valoració del color en el disseny i les possibilitats de comunicació.	
	Procés de creació i disseny. Esforç conjunt d'elaboració.	
U.3- <u>Tècniques Bidimensionals</u>	Els suports.	10 sessions
	El Dibuix. Elements configuradors.	
	La Pintura. Elements configuradors.	

3a Avaluació		32 sessions
U.8- <u>L'Espai a les obres plàstiques</u>	El dibuix realista i el dibuix científic.	12 sessions
	L'enquadrament i el punt de vista.	
	La llum i l'ombra. El clarobscur.	
	Materials, tècniques i suports. Els llapis de grafit	
	Exploració d'escales de grisos.	
	Aplicació d'ombregat a llapis sobre paper.	
U.4- <u>La Imatge Digital</u>	Característiques de la imatge digital	1 sessió
	La Qualitat de la imatge digital	
	Programes de tractament i creació d'imatges.	
U.9- <u>La Imatge en</u>	La representació del moviment	4 sessions

<u>Moviment</u>	El moviment real en l'art	
	El cine i el còmic.	
U.5- <u>Tècniques Tridimensionals</u>	Relacions de proporció entre elements d'una composició.	10 sessions
	Espai compositiu, proporcions i formats.	
	Criteris compositius: tensió, pes visual, simetria, equilibri, harmonia.	
	Ritmes en la composició. Ritmes dinàmics i lliures	
	Descobriment de dimensions estètiques i qualitats expressives.	
	El dibuix realista i el dibuix científic.	

Temes transversals a Tercer d'ESO

Els temes transversals s'entenen com un conjunt de continguts que impregnen l'actuació educativa en general, ja que a causa del seu fort component actitudinal han de tractar-se des de totes les àrees que formen el currículum.

Des de l'òptica artística i estètica de l'àrea de plàstica i des del desenvolupament de la sensibilitat i l'esperit crític, que n'és l'objectiu fonamental, s'intenta que l'alumnat entengui, apreciï i respecti tot el que és inherent als diferents continguts transversals, com a eines bàsiques de socialització i maduració personal. L'objectiu del departament d'incloure'ls en les unitats didàctiques de les programacions, es complementa amb la participació en concursos i esdeveniments que els potencien. Enguany ens proposem tornar a prendre part en les activitats que es puguin fer per a celebrar Diades o commemoracions oficials de caràcter humanitari i solidari.

Atenció a la diversitat

Els alumnes del grup de diversificació curricular de tercer assisteixen a classe de Plàstica amb el seu grup de referència. Per aquests alumnes es farà una proposta curricular similar a la dels grups ordinaris però atenent a la consecució dels objectius mínims de Plàstica de tercer d'ESO. La temporalització s'ajustarà al seu ritme de feina.

EDUCACIÓ PLÀSTICA I VISUAL III

Objectius didàctics

Els objectius didàctics de l'assignatura de Plàstica per aquest quart curs es poden resumir en que en acabar la etapa secundària obligatòria l'alumne sigui capaç de:

- Expressar-se per mitjà de les diferents modalitats del llenguatge visual i plàstic amb una certa autonomia i criteri.
- Adquirir la suficient capacitat de lectura visual per poder copsar la realitat i les imatges del món que l'envolten.
- Desenvolupar les pròpies capacitats expressives fent ús dels diferents materials, tècniques i procediments propis de la plàstica.
- Assolir els criteris i la sensibilitat que el permetin valorar i gaudir amb les diverses manifestacions artístiques i amb el patrimoni cultural.
- Descobrir i treure'n el màxim profit de les possibilitats comunicatives i expressives del llenguatge de la imatge com a mitja universal per conèixer i entendre's a si mateix i als altres.
- Planificar les seves accions seguint una seqüència ordenada de passes que el condueixin a la resolució dels problemes amb prou flexibilitat per fer canvis quan convingui.
- Recollir, ordenar, estructurar, analitzar i obtenir conclusions personals de la informació, per després fer-ne el millor ús possible en els seus treballs creatius.
- Revisar i analitzar el producte de les seves realitzacions, reflexionant sobre la idoneïtat dels recursos emprats i la qualitat dels resultats obtinguts en funció dels objectius proposats.
- Millorar l'autoconcepte i l'autoestima, valorar les qualitats creatives i emprar-les en les realitzacions pròpies cercant solucions personals i originals.

Continguts

BLOC 1. EXPRESSIÓ PLÀSTICA

Continguts

Llenguatge visual. La imatge com a mitjà de comunicació i expressió.

Composició. Estudi dels seus elements: moviment, forma-fons, ritme, etc.

Experimentació amb tècniques materials graficoplàstiques i suports.

Subjectivitat del color.

Procés de creació: esbós, projecte, avaluació, autoavaluació pròpia i col·lectiva.

Elaboració de projectes plàstics de forma individual i col·lectiva.

Interès per conèixer diferents estils artístics i valoració i respecte pel patrimoni artístic i cultural.

criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluables

1. Realitzar composicions creatives, individuals i en grup, que evidencin les diferents capacitats expressives del llenguatge plàstic i visual i desenvolupar la creativitat i expressar-la, preferentment, amb la subjectivitat del seu llenguatge personal o utilitzant els codis, la terminologia i els procediments del llenguatge visual i plàstic a fi d'enriquir les seves possibilitats de comunicació.

1.1. Realitza composicions artístiques seleccionant i utilitzant els diferents elements del llenguatge plàstic i visual.

2. Realitzar obres plàstiques experimentant i utilitzant diferents suports i tècniques, tant analògiques com digitals i valorar l'esforç de superació que suposa el procés creatiu.

2.1. Aplica les lleis de composició, crea esquemes de moviments i ritmes i empra els materials i les tècniques amb precisió.

2.2. Estudia i explica el moviment i les línies de força d'una imatge.

2.3. Canvia el significat d'una imatge per mitjà del color.

3. Triar els materials i les tècniques més adequades per elaborar una composició sobre la base d'uns objectius prefixats i de l'autoavaluació contínua del procés de realització.

3.1. Coneix i tria els materials més adequats per realitzar projectes artístics.

3.2. Utilitza amb propietat els materials i els procediments més idonis per representar i expressar-se en relació amb els llenguatges gràficoplàstics, manté el seu espai de treball i el seu material en perfecte estat i l'aporta a l'aula quan és necessari per elaborar les activitats.

4. Realitzar projectes plàstics que comportin una organització de forma cooperativa i valorar la feina en equip com a font de riquesa en la creació artística.

4.1. Entén el procés i les fases de creació artística i l'aplica a la producció de projectes personals i de grup.

5. Reconèixer en obres d'art la utilització de diferents elements i tècniques d'expressió, apreciar els diferents estils artístics, valorar el patrimoni artístic i cultural com un mitjà de comunicació i gaudi individual i col·lectiu i contribuir a la seva conservació a través del respecte i la divulgació de les obres d'art.

5.1. Explica, utilitzant un llenguatge adequat, el procés de creació d'una obra artística i analitza els suports, materials i tècniques gràficoplàstiques que constitueixen la imatge, així com els elements compositius.

5.2. Analitza i llegeix imatges de diferents obres d'art i les situa en el període a què pertanyen

BLOC 2. DIBUIX TÈCNIC

Continguts

Eines i materials de dibuix tècnic.

Geometria plana. Polígons.

Tangències.

Sistema dièdric. Vistes.

Construcció de formes tridimensionals. Perspectiva axonomètrica, cavallera i cònica.

Realització de peces i traçats geomètrics senzills utilitzant programes de dibuix amb ordinador.

Precisió i pulcritud en la utilització dels materials de dibuix tècnic.

criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluables

1. Analitzar la configuració de dissenys fets amb formes geomètriques planes i crear composicions on intervinguin diversos traçats geomètrics utilitzant amb precisió i pulcritud els materials de dibuix tècnic.

1.1. Diferencia el sistema de dibuix descriptiu del perceptiu.

1.2. Resol problemes senzills referits a quadrilàters i a polígons emprant amb precisió els materials de dibuix tècnic.

1.3. Resol problemes bàsics de tangències i enllaços.

1.4. Resol i analitza problemes de configuració de formes geomètriques planes i els aplica a la creació de dissenys personals.

2. Diferenciar i utilitzar els diferents sistemes de representació gràfica i reconèixer la utilitat del dibuix de representació objectiva en l'àmbit de les arts, l'arquitectura, el disseny i l'enginyeria.

2.1. Visualitza formes tridimensionals definides per les vistes principals.

2.2. Dibuixa les vistes (l'alçat, la planta i el perfil) de figures tridimensionals senzilles.

2.3. Dibuixa perspectives de formes tridimensionals, utilitzant i seleccionant el sistema de representació més adequat.

2.4. Realitza perspectives còniques frontals i obliqües triant el punt de vista més adequat.

3. Utilitzar diferents programes de dibuix per ordinador per construir traçats geomètrics i peces senzilles en els diferents sistemes de representació.

3.1. Utilitza les tecnologies de la informació i la comunicació per crear dissenys geomètrics senzills.

BLOC 3. FONAMENTS DEL DISSENY

Continguts

Comunicació visual. Finalitats.

Classificació dels objectes. Família o branca. Estètica i funcionalitat.

Disseny. Realització de composicions modulars bàsiques.

Utilització de la tecnologia de la informació i de la comunicació en les produccions pròpies i col·lectives.

Imatge corporativa d'una empresa. Fases de realització.

criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluables

1. Percebre i interpretar críticament les imatges i les formes del seu entorn cultural sent sensible a les qualitats plàstiques, estètiques i funcionals i apreciament el procés de creació artística, tant en obres pròpies com alienes i distingir-ne i valorar-ne les diferents fases.

1.1. Coneix els elements i finalitats de la comunicació visual.

1.2. Observa i analitza els objectes del nostre entorn en el vessant estètic i de funcionalitat i utilitat utilitzant el llenguatge visual i verbal.

2. Identificar els diferents elements que formen l'estructura del llenguatge del disseny.

2.1. Identifica i classifica diferents objectes en funció de la família o branca del disseny.

3. Realitzar composicions creatives que evidencin les qualitats tècniques i expressives del llenguatge del disseny, les adapta a les diferents àrees i valora la feina en equip per crear idees originals.

3.1. Realitza diferents tipus de disseny i composicions modulars utilitzant les formes geomètriques bàsiques i estudia l'organització del pla i de l'espai.

3.2. Coneix i planifica les diferents fases de realització de la imatge corporativa d'una empresa.

3.3. Realitza composicions creatives i funcionals, les adapta a les diferents àrees del disseny i valora el treball organitzat i seqüenciat en la realització de tot projecte, així com l'exactitud, l'ordre i la neteja en les representacions gràfiques.

3.4. Utilitza les tecnologies de la informació i la comunicació per dur a terme els propis projectes artístics de disseny.

3.5. Planifica les passes que cal seguir en la realització de projectes artístics i respecta les

realitzades per companys.

BLOC 4. LENGUATGE AUDIOVISUAL I MULTIMÈDIA

Continguts

Llenguatge audiovisual i multimèdia. Finalitats.

Guió il·lustrat. El guió i la seva producció.

Cinema. Estudi tècnic: anàlisi del pla, moviment, l'angulació de la càmera.

Fotografia. Realització i estudi de les possibilitats expressives.

Disseny en publicitat. Estudi dels elements graficoplàstics que la componen.

Disseny gràfic assistit per ordinador. Tractament de la imatge.

criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluables

1. Identificar els diferents elements que formen l'estructura narrativa i expressiva bàsica del llenguatge audiovisual i multimèdia, descriure correctament les passes necessàries per produir un missatge audiovisual i valorar la tasca d'equip.

1.1. Analitza els tipus de pla que apareixen en diferents pel·lícules cinematogràfiques i en valora els factors expressius.

1.2. Elabora un guió il·lustrat com a guió per a la seqüència d'una pel·lícula.

2. Reconèixer els elements i finalitats que integren els diferents llenguatges audiovisuals.

2.1. Visiona diferents pel·lícules cinematogràfiques i n'identifica i n'analitza els diferents plans, angulacions i moviments de càmera.

2.2. Analitza i realitza diferents fotografies tenint en compte diversos criteris estètics.

2.3. Recopila diferents imatges de premsa i n'analitza les finalitats.

3. Realitzar composicions creatives a partir de codis utilitzats en cada llenguatge audiovisual i mostrar interès pels avenços tecnològics vinculats a aquests llenguatges.

3.1. Elabora imatges digitals utilitzant diferents programes de dibuix per ordinador.

3.2. Projecta un disseny publicitari utilitzant els diferents elements del llenguatge graficoplàstic.

3.3. Realitza, seguint l'esquema del procés de creació, un projecte personal.

4. Mostrar una actitud crítica davant les necessitats de consum creades per la publicitat i rebutjar els elements que suposen discriminació sexual, social o racial.

4.1. Analitza elements publicitaris amb una actitud crítica des del coneixement dels elements que els componen.

Temporalització
3 sessions per setmana

1ª Avaluació		40 sessions
Presentació: Prova Inicial.		3 sessions
U.2- <u>Traçats geomètrics</u>	Polígons inscrits.	13 sessions
	Transformacions.	
	Tangències i enllaços	
	Espirals	
U.6- <u>La representació de l'espai</u>	La percepció visual de les formes.	10 sessions
	Els indicadors de profunditat en el pla.	
	Sistemes de representació en tres dimensions.	
	Sistema dièdric: anàlisi de fonaments i aplicacions.	
	Anàlisi i realització de vistes de sòlids senzills.	
U.7- <u>La perspectiva Cònica</u>	Sistemes perspectius. Perspectives axonomètrica i cònica.	14 sessions
	Representació de volums geomètrics simples en perspectiva.	
	Representació d'elements arquitectònics propers.	

2a Avaluació		34 sessions
U.1- <u>Elements del Llenguatge Visual</u>	El Llenguatge Visual	10 sessions
	El Punt i la Línia	
	La Forma	
	La Textura	
	El Color.	
	La Composició	
U.10- <u>La Imatge en el Disseny</u>	El procés de comunicació visual.	12 sessions
	Els components del missatge visual.	
	Funcions de les imatges.	
	Els reclams en la publicitat. Intencionalitat i significat de les imatges.	
	Quan sorgeixen les idees. Creativitat: donar noves respostes.	
	Madurar, valorar i decidir. Intercanvi d'opinions.	
	Disseny i concisiógràfica. Ordre, rigor i precisió.	
	Valoració del color en el disseny i les possibilitats de comunicació.	
	Procés de creació i disseny. Esforç conjunt d'elaboració.	
U.3- <u>Tècniques Bidimensionals</u>	Els suports.	12 sessions
	El Dibuix. Elements configuradors.	

	La Pintura. Elements configuradors.	
3a Avaluació		32 sessions
U.5- <u>Tècniques Tridimensionals</u>	Relacions de proporció entre elements d'una composició.	8 sessions
	Espai compositiu, proporcions i formats.	
	Criteris compositius: tensió, pes visual, simetria, equilibri, harmonia.	
	Composicions amb formes abstractes.	
	Ritmes en la composició. Ritmes dinàmics i lliures.	
	Descobriments de dimensions estètiques i qualitats expressives.	
U.8- <u>L'Espai a les obres plàstiques</u>	El dibuix realista i el dibuix científic.	9 sessions
	L'enquadrament i el punt de vista.	
	La llum i l'ombra. El clarobscur.	
	Materials, tècniques i suports. Els llapis de grafit	
	Exploració d'escales de grisos.	
	Aplicació d'ombregat a llapis sobre paper.	
U.4- <u>La Imatge Digital</u>	Característiques de la imatge digital	8 sessions
	La Qualitat de la imatge digital	
	Programes de tractament i creació d'imatges.	
U.9- <u>La Imatge en Moviment</u>	La representació del moviment	9 sessions
	El moviment real en l'art	
	El cine i el còmic.	

Temes transversals

Els temes transversals s'entenen com un conjunt de continguts que impregnen l'actuació educativa en general, ja que a causa del seu fort component actitudinal han de tractar-se des de totes les àrees que formen el currículum.

Es pretén proporcionar la comprensió dels diferents continguts transversals que impregnen tota l'educació i que són comuns a totes les àrees, però que poden presentar-se des de les diferents perspectives pròpies de les diverses àrees que configuren el currículum global de la secundària obligatòria. Des de l'òptica artística i estètica de l'àrea de plàstica i des del desenvolupament de la sensibilitat i l'esperit crític, que n'és l'objectiu fonamental, s'intenta que l'alumnat entengui, apreï i respecti tot el que és inherent als diferents continguts transversals, com a eines bàsiques de socialització i maduració personal.

En la formació plàstica i visual dels alumnes de quart curs, alguns dels continguts transversals adquireixen una major rellevància:

- L'educació moral i cívica ha de ser la base i el punt de referència entorn del qual girin els temes transversals. En la nostra àrea, atès que una de les seves finalitats és la socialització de l'alumnat en el seu medi, assimilant l'entorn visual i plàstic en què viu amb una actitud reflexiva i crítica, poden considerar-se estretament relacionades amb aquest tema totes aquelles actituds dirigides a la valoració, el respecte i la conservació del patrimoni cultural i

a l'interès per relacionar-se amb altres persones i participar en activitats de grup, per prendre consciència de l'enriquiment que es produeix amb les aportacions dels altres.

- L'educació intercultural s'ha d'entendre en la nostra àrea com el camí envers la universalitat del llenguatge visual i plàstic, respectant les particularitats de les diferents cultures i subcultures. L'accés a través dels potents mitjans de comunicació com la televisió o l'Internet a la informació multicultural es produirà amb una actitud crítica i activa, i no passiva ni indiferent, i s'entendrà com un factor d'enriquiment personal alhora que com a comprensió de maneres d'expressió, especialment artístiques i estètiques, distintes de la pròpia.
- L'educació ambiental és un dels àmbits on l'àrea pot fer un major èmfasi i no s'ha de referir a l'àmbit de la natura en general, sinó que ha de tenir en compte els àmbits més propers i concrets en què es mou l'alumnat: la localitat, el barri, la casa, el col·legi, etc. És fonamental inculcar pautes d'actuació i comportament dirigides a respectar el medi ambient, alhora que ampliar i millorar, per mitjà del llenguatge plàstic, les possibilitats de comunicació amb l'entorn; pautes que permetin valorar tant les obres visuals creades en relació amb l'ambient com l'ambient mateix sobre el qual l'home hagi intervingut (l'arquitectura, l'urbanisme, els ornaments, etc.), d'acord amb criteris d'harmonia, estètics, de protecció i conservació del medi, etc.
- L'educació del consumidor ha de tenir en compte el fet històric del consum, però se circumscriurà més en la societat actual, que no solament fabrica productes, sinó també consumidors, fenomen que genera necessitats sense fonament, sense cap discriminació d'edat o de condició, ni diferenciació entre allò que és necessari i allò que és superflu. És fonamental dotar l'alumnat de procediments que li permetin analitzar críticament les necessitats de consum creades per mitjà de la publicitat.

Aquells continguts relacionats amb l'estudi dels elements integrants d'un missatge i la seva intencionalitat afavoriran una recepció activa i crítica d'aquests missatges i una selecció d'aquests missatges, segons els interessos particulars de l'alumnat.

En relació amb el consum relacionat amb l'oci, l'àrea ofereix excel·lents oportunitats per orientar l'alumnat sobre diferents activitats que contribueixen al desenvolupament de la capacitat creativa i, a la vegada, poden dur a terme en el seu temps lliure, per exemple, la pintura, el cinema, el teatre, la fotografia, l'obra gràfica comercial, etc.

També serà important atendre aquells continguts relacionats amb l'aprofitament dels materials i recursos de què es disposa, experimentant amb materials de rebuig, creant els seus propis instruments i compartint amb els companys els materials de què es disposa.

**PART
ESPECÍFICA
BATXILLERAT**

DIBUIX TÈCNIC. BATXILLERAT

Introducció

El dibuix tècnic permet expressar el món de les formes d'una manera objectiva. Gràcies a aquesta funció comunicativa podem transmetre, interpretar i comprendre idees o projectes de manera objectiva i unívoca. Perquè tot això sigui possible s'han acordat una sèrie de convencions que garanteixin la seva objectivitat i la seva fiabilitat. El dibuix tècnic esdevé una eina imprescindible per a la comunicació en qualsevol procés d'investigació científica o projecte tecnològic i/o artístic i productiu que faci servir els aspectes visuals de les idees i de les formes per visualitzar i definir el que s'ha de dissenyar, crear o produir. El dibuix tècnic és un instrument de pensament i comunicació que fa referència a la rigorització de la concepció de les formes i a la transmissió de les idees, a l'acció i el resultat de representar els objectes i els espais. És un mitjà de transmissió d'idees, així com de lectura i comprensió de les idees o els projectes dels altres. En aquesta representació és necessària la racionalització i la sistematització que dóna sentit al llenguatge gràfic objectivat de la matèria, amb lleis específiques, que permeten modelar la realitat i definir-la empíricament. Per tant, és necessari el coneixement d'un conjunt de convencionalismes i normes que s'estableixen en un àmbit nacional i internacional i caracteritzen el llenguatge específic de la matèria, alhora que li donen rigor i el seu caràcter objectiu, fiable i universal. Els continguts de la matèria, relacionats amb la representació objectiva, són aplicables a activitats de tipus tecnicocientífic, però també expressiu, creatiu i estètic. El seu caràcter instrumental la fa imprescindible tant en la formació acadèmica com en la pràctica professional. La teoria haurà de desenvolupar-se necessàriament mitjançant la pràctica i l'experimentació, de manera que no tan sols es comprenguin els principis geomètrics fonamentals, sinó que s'entengui la necessitat d'aplicar-los als camps tecnicoprofessionals pertinents. Cal integrar la conceptualització bàsica en l'aplicació gràfica que li dóna sentit

D'altra banda, el dibuix tècnic afavoreix la capacitat d'abstracció amb la comprensió de nombrosos traçats i convencionalismes necessaris per racionalitzar les formes i els espais de la realitat, la qual cosa el converteix en un valuós ajut formatiu de caràcter general. Donada la finalitat teoricopràctica de la matèria, sorgeix la necessitat de plantejar l'adquisició dels coneixements en tres fases. En una de primera, d'aprehensió de la teoria, es tracta de desenvolupar la capacitat de comprensió. En una segona fase, d'aplicació pràctica de la teoria, es treballen les destreses manuals i de raonament. I finalment en la tercera, d'aplicació i relació amb el món professional, es desenvolupa la capacitat creativa quant a la materialització de solucions encertades pròpies als possibles problemes plantejats i/o projectes proposats. Els continguts de les matèries dibuix tècnic I i II es desenvolupen al llarg dels dos cursos de batxillerat. En el primer curs es tracta d'adquirir una visió general de la matèria mitjançant la presentació, amb diferent grau d'aprofundiment, de la major part dels continguts, deixant per al segon curs la consolidació i aprofundiment dels del primer, cercant aplicacions tecnicopràctiques, així com la introducció d'altres nous per tal de completar el currículum. Els continguts de la matèria es poden presentar agrupats en tres grans apartats interrelacionats, encara que amb entitat pròpia: la geometria mètrica aplicada, que permet la representació de formes i la resolució de problemes geomètrics bidimensionals; la geometria descriptiva, que permet la representació de formes o cossos volumètrics de l'espai sobre un suport bidimensional; i la normalització, que simplifica, unifica i objectiva les representacions, per la qual cosa universalitza els dibuixos. Les noves tecnologies adquireixen un paper cada vegada

més predominant en el desenvolupament del currículum, especialment la utilització de programes de disseny assistit per ordinador. Es fa necessari, per tant, que estiguin incloses en el currículum, però no com un contingut en sí mateix sinó com una eina més que pugui ajudar a desenvolupar alguns dels continguts de la matèria, que sigui al mateix temps un estímul per a l'alumnat i un complement en la seva formació i en l'adquisició d'una visió més completa i integrada de la realitat de la matèria de dibuix tècnic.

Finalitat de l'assignatura

Entre les finalitats del dibuix tècnic figura de manera específica dotar l'estudiant de les competències necessàries per poder comunicar-se gràficament amb objectivitat en un món cada vegada més complex que requereix el disseny i la fabricació de productes que resolguin les necessitats presents i futures. Aquesta funció comunicativa, gràcies a l'acord d'una sèrie de convencions a escala estatal, europea i internacional, ens permet transmetre, interpretar i comprendre idees o projectes de manera fiable, objectiva i inequívoca.

El dibuix tècnic, per tant, s'empra com a mitjà de comunicació en qualsevol procés d'investigació o projecte que se serveixi dels aspectes visuals de les idees i de les formes per visualitzar el que s'està dissenyant i, si escau, definir d'una manera clara i exacta el que es vol produir. És a dir, el coneixement del dibuix tècnic com a llenguatge universal en els seus dos nivells de comunicació: comprendre o interpretar la informació codificada i expressar-se o elaborar informació comprensible per als destinataris.

Els alumnes, en adquirir competències específiques en la interpretació de documentació gràfica elaborada d'acord amb normes en els sistemes de representació convencionals, poden conèixer millor el món. Això requereix, a més del coneixement de les principals normes de dibuix, un desenvolupament avançat de la visió espacial, entesa com la capacitat d'abstracció per, per exemple, visualitzar o imaginar objectes tridimensionals representats mitjançant imatges planes.

A més de comprendre la complexa informació gràfica que ens envolta, és necessari que l'estudiant abordi la representació d'espais o objectes de tot tipus i l'elaboració de documents tècnics normalitzats que en plasmin les idees i projectes; relacionats amb el disseny gràfic, amb la ideació d'espais arquitectònics o amb la fabricació artesanal o industrial de peces i conjunts. Durant el primer curs es treballen les competències clau relacionades amb el dibuix tècnic com a llenguatge de comunicació i instrument bàsic per a la comprensió, anàlisi i representació de la realitat. Per fer-ho, s'introdueixen gradualment i de manera interrelacionada tres grans blocs: geometria i dibuix tècnic, sistemes de representació, i normalització. És bàsic que l'estudiant tenguí una visió global dels fonaments del dibuix tècnic que li permeti aprofundir al curs següent aspectes diferents d'aquesta matèria.

Al llarg del segon curs, a més del bloc de geometria i dibuix tècnic i del de sistemes de representació, es tracta un bloc nou, denominat *projecte*, per integrar les destreses adquirides en l'etapa.

OBJECTIUS

1. Conèixer i utilitzar adequadament i amb certa destresa els instruments específics i la terminologia del dibuix tècnic i valorar la fluïdesa en l'ús de les tècniques gràfiques.

2. Apreciar la importància de l'acabat correcte i la presentació del dibuix pel que fa a la diferenciació dels diferents traços que el conformen, a l'exactitud d'aquests i a la neteja i cura del suport, així com valorar les millores que poden introduir les diverses tècniques gràfiques en la representació.
3. Considerar el dibuix tècnic com un llenguatge objectiu i universal i valorar la necessitat de conèixer-ne la sintaxi per poder expressar i comprendre la informació i atorgar-li el paper autònom que té quant a la resolució de problemes en projectes científics, tecnològics o artístics.
4. Desenvolupar les capacitats de concepció espacial dels objectes i formes geomètriques i potenciar l'observació i la interpretació correcta de les formes i les seves relacions, tant en la seva concreció bidimensional com en la tridimensional.
5. Conèixer i comprendre els principals fonaments de la geometria mètrica aplicada per resoldre problemes de configuració de formes en el pla i saber expressar gràficament i verbalment el procés d'elaboració de solucions de manera objectiva, raonada i precisa.
6. Comprendre i utilitzar els diversos sistemes de representació per resoldre problemes geomètrics en l'espai o representar figures tridimensionals en el pla i saber expressar gràficament i verbalment el procés d'elaboració de solucions de manera objectiva, raonada i precisa.
7. Conèixer la normalització i els convencionalismes del dibuix tècnic i valorar-ne la universalitat per aplicar-los, no tan sols a la lectura i interpretació de plànols, dissenys i productes artístics, sinó també a la representació de formes, d'acord especialment amb les normes UNE i ISO referides a l'obtenció, distribució i acotació de les vistes d'un cos. Entendre'ls com un sistema de treball idoni per simplificar i clarificar el procés de producció i com una manera de facilitar la comunicació entre tots els que participen en el procés de creació.
8. Potenciar l'hàbit de treballar els croquis i les perspectives a mà alçada per assolir les destreses òptimes en el traç quant a claredat i rapidesa i per adquirir l'hàbit de representar mentalment i gràficament les formes i els espais.
9. Planificar i reflexionar, de manera individual i col·lectiva, sobre el procés de realització de qualsevol construcció geomètrica i relacionar-se amb altres persones en les activitats col·lectives amb flexibilitat i responsabilitat.
10. Integrar els coneixements de dibuix tècnic dins els processos tecnològics i en aplicacions de la vida quotidiana i revisar i valorar l'estat de consecució del projecte o activitat sempre que sigui necessari.
11. Interessar-se per les noves tecnologies i els programes de disseny i gaudir amb la seva utilització i valorar-ne les possibilitats en la realització de plànols tècnics.

METODOLOGIA

a) Metodologia didàctica al Batxillerat.

La metodologia a seguir es fonamentarà en la idea principal de què el DIBUIX TÈCNIC ha de capacitar per al coneixement del llenguatge gràfic, tant en els aspectes de lectura i interpretació com en el d'expressió, sense oblidar altres funcions instrumentals com les d'anàlisi i investigació que col·laboren a la maduresa i el progrés dels alumnes i contribueixen a introduir-lo al raonament científic.

La nostra metodologia didàctica pretén que l'alumne de batxillerat es faci corresponsable del seu propi procés d'aprenentatge des del primer moment dels cursos. S'intenta que arribi a la comprensió conceptual i al domini dels diferents procediments per mitjans diversos. La seqüència dels continguts segueix un ordre que permet d'anar construint i ampliant la

concepció de l'espai. Partint d'uns conceptes bàsics de geometria a l'inici del primer curs, l'alumne anirà adquirint progressivament la maduresa que finalment el durà a la resolució dels problemes de dibuix tècnic corresponents al nivell de 2n de batxillerat. També intentem que, a poc a poc, arribi a dominar els estris de dibuix tècnic i, alhora millori les seves habilitats gràfiques.

En resum, pretenem que al final d'etapa cada alumne sigui capaç de comprendre i deduir els diferents processos que duen tant a les construccions geomètriques com a solucionar problemes de geometria descriptiva fent ús dels diferents Sistemes de Representació. Per aconseguir tot això, deixem que es faci responsable del propi estudi, proposant-li diverses formes de practicar els nous continguts que van apareixent en forma d'exercicis i activitats de comprensió i memorització per fer a casa.

b) Activitats d'aprenentatge al Batxillerat.

Tenint en compte que el Dibuix Tècnic ha de ser eminentment actiu, a l'explicació teòrica dels continguts de l'assignatura seguirà la realització d'exercicis, problemes i activitats que posin l'alumne en situació d'aplicar els coneixements adquirits. Aquests exercicis pràctics pretenen aconseguir diferents objectius.

A l'aula prioritzem les activitats d'ensenyament i aprenentatge que condueixen a la comprensió dels processos bàsics i la realització i correcció dels exemples que ajuden al seu enteniment. La seva funcionalitat es basa en l'aplicació directa de la teoria.

En un altre tipus d'exercici complementem l'explicació prèvia i alhora perseguim l'ampliació, reforç o transferència dels continguts exposats. Amb aquest segon tipus d'exercicis pretenem que l'alumne relacioni continguts anteriorment adquirits i que amb els seus propis recursos els resolgui.

Les proves serveixen tant per a l'avaluació objectiva de l'alumne, com de pràctica i de constatació de les dificultats que encara s'han de superar. Per això hi ha diferents tipus de proves que obliguen l'alumne a mantenir un ritme d'aprenentatge continuat que el permeti d'anar assolint els diferents graus de complexitat que va adquirint l'assignatura a mesura que avança el curs.

Contribució de l'assignatura al desenvolupament de les competències

L'assignatura de dibuix tècnic contribueix a l'assoliment de les diferents competències clau, com s'especifica a continuació:

Comunicació lingüística

S'assoleix mitjançant l'ús del llenguatge tècnic propi de la matèria, en què els alumnes han de tenir cura en la precisió dels termes utilitzats.

Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia

S'aprofundeix en el coneixement d'aspectes espacials de la realitat mitjançant la geometria i la representació objectiva de les formes. Tot això per aprendre a desenvolupar-se amb comoditat per mitjà del llenguatge simbòlic

Competència digital

La importància de l'era digital és fonamental en aquesta assignatura, ja que els alumnes depenen dels coneixements assolits en aquesta competència per al seu futur professional i laboral com, per exemple, en l'ús de programari de disseny bidimensional i tridimensional.

Aprendre a aprendre

Els continguts associats a la forma de construir i transmetre el coneixement tècnic de l'assignatura contribueixen al desenvolupament d'aquesta competència mitjançant la incorporació d'informacions de la mateixa experiència o d'altres mitjans. D'altra banda, també hi contribueix el fet de plantejar-se qüestions sobre els fenòmens del nostre entorn i de donar-hi respostes coherents, així com de saber compartir el coneixement amb els altres i desenvolupar processos cognitius com analitzar, sintetitzar, relacionar, comparar, aplicar, avaluar, argumentar, etc.

Competències socials i cíviques

Es promouen actituds com la cooperació i la feina en grup i es potencien valors com la tolerància, la solidaritat, l'empatia i el compromís necessaris per a la convivència a l'aula.

Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor

Es fomenten les mesures perquè els alumnes participin en activitats que els permetin garantir l'esperit emprenedor i la iniciativa empresarial a partir d'aptituds com la creativitat, l'autonomia, la iniciativa, la feina en equip, l'autoconfiança i el sentit crític.

Consciència i expressions culturals

Es dona molt d'èmfasi a la utilització dels recursos propis. Els alumnes aprenen a mirar, analitzar críticament, veure, observar i percebre des del coneixement del llenguatge visual.

Per adquirir eficaçment les competències i integrar-les efectivament en el currículum, han de dissenyar-se activitats d'aprenentatge integrades que permetin als alumnes avançar cap als resultats d'aprenentatge de més d'una competència al mateix temps.

S'ha de potenciar el desenvolupament de les competències en comunicació lingüística, competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia.

L'assignatura de dibuix tècnic abraça, en major o menor mesura, totes les competències clau. És una assignatura integradora que engloba l'art, la ciència i la tècnica, la qual cosa fa viable i interessant la coparticipació amb altres departaments didàctics en projectes comuns.

Procediments i sistemes d'avaluació.

a) Procediment d'avaluació al Batxillerat.

Al començament del curs es farà una prova inicial per conèixer la situació de cada alumne, consistent en una sèrie de preguntes escrites sobre alguns dels conceptes relacionats amb la matèria i qualche exercici pràctic per comprovar els coneixements reals dels alumnes.

Durem el registre complet de les intervencions a classe per fer que l'alumne prengui consciència des del inici de curs de la importància de l'estudi diari, i puntuarem les feines fetes a casa, amb la qual cosa es valora també l'hàbit de feina en batxillerat.

Es valorarà que l'alumne sigui capaç de resoldre problemes amb correcció i netedat dels quatre blocs principals i ho fa amb exactitud geomètrica. La precisió en el traçat, la pulcritud del dibuix o, l'ús correcte del lèxic específic de l'assignatura també es tindran en compte a l'hora de puntuar els exercicis i els exàmens.

La nota final de cada Avaluació serà:

90% Coneixements.

10% Actitudinal

L'Avaluació Final serà la suma de les 3 avaluacions. Per poder fer la mitja no pot haver cap avaluació que tingui una nota inferior de 4.

b) Prova extraordinària de setembre a Batxillerat.

Si un alumne no aconsegueix arribar als objectius i continguts mínims d'una avaluació podrà realitzar una prova al començament de la següent. La prova consistirà en un examen amb els continguts treballats durant l'avaluació suspesa.

Si després de les proves de recuperació l'avaluació segueix suspesa, el professor podrà realitzar una prova concreta d'aquella avaluació en juny o en setembre, amb els mateixos criteris que la recuperació habitual; l'alumne haurà d'obtenir una qualificació mínima de 5 a la prova de l'avaluació suspesa per poder superar el curs.

Per als alumnes que no aconsegueixin arribar als objectius i continguts mínims per el curs al juny, es realitzarà una convocatòria extraordinària en setembre. La prova consistirà en una sèrie de treballs sobre els continguts de la matèria treballats durant el curs, i un examen dels mateixos. Per superar aquesta prova, deuran estar aprovades les dues parts, tant l'examen com el treball realitzat durant l'estiu, amb una qualificació mínima de 5, tenint en compte que es valorà:

90% examen teòric.

10% treballs d'estiu.

La nota de totes les recuperacions podrà ser superior a cinc. L'avaluació de l'alumnat es realitzarà en les dates establertes per el centre.

c) Criteris d'avaluació al Batxillerat.

Els criteris específics de correcció segueixen el model vigent de les proves de Selectivitat, però no s'introduiran de cop.

Es comença l'etapa valorant positivament cada pas correcte en la resolució de les construccions i els problemes senzills, tot i que no s'arribi a la resolució final de la qüestió proposada. També en un principi es valora de forma més específica la netedat i correcció en l'ús dels estris de

dibuix.

Al final del segon curs, l'alumne ha de resoldre amb pulcritud i netedat els problemes, i es puntuarà això com a valor afegit, tal com es fa a les PAU.

Activitats de recuperació.

a) Sistema de recuperació de les avaluacions a Batxillerat.

A les recuperacions s'exigirà el **coneixement dels MÍNIMS marcats pels estàndards d'aprenentatge**.

Per afavorir les possibilitats dels alumnes suspesos en alguna de les tres avaluacions, el professor les informarà amb detall d'aquells aspectes en que el seu rendiment ha estat insuficient, i les orientarà respecte als continguts, objectius i criteris d'avaluació i de les activitats que han de dur a terme per aconseguir-los. Així mateix, els orientarà sobre el plantejament general de la prova extraordinària de setembre.

Per la recuperació d'avaluacions no superades, s'estableix el següent procediment:

Durant l'avaluació formativa o de procés, al finalitzar la 1^a i 2ª avaluació, el departament publicarà una sèrie d'activitats de recuperació per als alumnes que tenen l'avaluació negativa. Dos setmanes després de la tornada de vacances, aproximadament, es realitzarà, en l'horari del grup, les proves objectives de recuperació. Als alumnes que realitzin correctament aquestes proves se'ls considerarà l'avaluació recuperada.

Si el professor ho considera oportú, els retards dels alumnes al arribar a l'aula, poden afectar negativament a la nota de l'alumne a l'avaluació, podent inclús llevar algunes dècimes de la qualificació final.

Degut al caràcter pràctic d'aquesta matèria, si el professor ho creu oportú, podrà basar les proves de **recuperació en la recuperació d'aquells treballs en que no hagin estat superats els mínims establerts pels estàndards d'aprenentatge pertinents**.

L'absència injustificada de l'alumne a qualsevol prova d'avaluació, implicarà l'avaluació negativa de dita prova.

1. Sistema de recuperació de primer a segon curs de Batxillerat.

Els alumnes que promocionin a segon curs de batxillerat amb l'assignatura de Dibuix Tècnic I pendent tindran tres oportunitats per recuperar-la:

1. La primera serà fent una prova de recuperació el mes de febrer, amb un nivell de dificultat similar a la de final de curs.
2. La segona oportunitat serà fent una altra prova de recuperació similar a la primera, abans de que acabi el segon curs al mes de maig.
Els alumnes que superin una d'aquestes dues proves de recuperació obtindran l'aprovat final de primer curs amb la qualificació superior a cinc punts que hagin obtingut en la prova superada.
3. Els alumnes que no hagin recuperat l'assignatura de Dibuix Tècnic I en cap de les dues proves de recuperació, i cursin Dibuix Tècnic II a segon curs, els quedarà una tercera oportunitat per a recuperar-la, aprovant l'assignatura de Dibuix Tècnic II al mes de maig o en la prova extraordinària de setembre. Aprovar el segon curs suposarà aprovar també el primer curs.

Els alumnes que assoleixin l'aprovat de Dibuix Tècnic I aprovant Dibuix Tècnic II, obtindran la nota final de 5 per aquest primer curs.

PROVA PER CONVALIDAR dibuix tècnic I

Els alumnes que vulguin cursar la matèria de Dibuix Tècnic a 2n de Batxillerat sense haver-la fet a 1r de Batxillerat hauran de passar un examen. Aquest examen serà un compendi dels coneixements bàsics que ha de tenir un alumne en acabar dibuix tècnic I.

- a) Data. La prova es realitzarà a principis de setembre, coincidint amb els examens de recuperació de la matèria.
- b) Criteris de qualificació. L'examen serà el 100% de la nota final de l'avaluació. És valorarà de 0 a 10 i l'aprobat serà a partir de 5.
- c) Criteris de correcció. A l'examen el més important és la resolució correcta de l'exercici, justificant sempre gràficament la resposta i, en segon lloc, la correcta execució dels traçats, anomenant tots els elements. No es donarà per correcte un exercici que no estigui justificat gràficament, malgrat la seva correcta solució.
- d) Els alumnes que superin l'examen rebran un certificat d'haver passat la prova i estarà signat pel cap de departament d'EPV així com del secretari. Aquest certificat se li ajuntarà a l'alumne conjuntament amb el seu llibre d'escolaritat.

Pla d'atenció a la diversitat

Es poden adaptar els instruments i, en el seu cas, els temps i els suports per assegurar una avaluació correcta de l'alumnat amb problemes greus d'audició, visió, motricitat o d'altres que es determinin i de l'alumnat amb dificultats específiques d'aprenentatge causades per trastorns de l'aprenentatge, trastorns per dèficit d'atenció amb o sense hiperactivitat i trastorns greus del llenguatge

Aquesta atenció a la diversitat s'ha de dur a terme des de tres punts de vista: la **programació**, la **metodologia** i els **materials** utilitzats. En la **programació** s'han de preveure les diferències de capacitats, interessos i ritmes d'aprenentatge que presenten els alumnes. S'ha de tenir molt present la seqüenciació dels continguts. Caldrà, per tant, elaborar la programació partint de la base dels continguts mínims.

El tractament de la diversitat en els continguts es farà, doncs, a partir de la distinció entre les activitats que es consideren de revisió dels aspectes bàsics de la unitat i les que representen una ampliació o una aplicació més complexa dels aprenentatges. És aconsellable una programació cíclica que doni oportunitat de reprendre els conceptes bàsics.

Pel que fa a la **metodologia**, la diversitat es té en compte també en les estratègies didàctiques concretes, que afecten fonamentalment l'ensenyament dels conceptes i els diferents nivells de dificultat en la proposta d'activitats.

Amb relació als materials utilitzats, la diversitat es té en compte en l'estructuració d'aquests materials, que permet una diferència de concepció, de realització i d'acabats de manera que tots els alumnes, individualment o en grup, poden servir-se dels coneixements adquirits com a mitjà d'expressió plàstica. La selecció dels materials que caldrà utilitzar és també útil per atendre les diferències individuals.

DIBUIX TÈCNIC 1r DE BATXILLERAT

Introducció

El dibuix tècnic permet expressar el món de les formes d'una manera objectiva. Gràcies a aquesta funció comunicativa podem transmetre, interpretar i comprendre idees o projectes de manera objectiva i unívoca. Perquè tot això sigui possible s'han acordat una sèrie de convencions que garanteixin la seva objectivitat i la seva fiabilitat.

El dibuix tècnic esdevé una eina imprescindible per a la comunicació en qualsevol procés d'investigació científica o projecte tecnològic i/o artístic i productiu que faci servir els aspectes visuals de les idees i de les formes per visualitzar i definir el que s'ha de dissenyar, crear o produir.

El dibuix tècnic és un instrument de pensament i comunicació que fa referència a la rigorització de la concepció de les formes i a la transmissió de les idees, a l'acció i el resultat de representar els objectes i els espais. És un mitjà de transmissió d'idees, així com de lectura i comprensió de les idees o els projectes dels altres. En aquesta representació és necessària la racionalització i la sistematització que dona sentit al llenguatge gràfic objectivat de la matèria, amb lleis específiques, que permeten modelar la realitat i definir-la empíricament. Per tant, és necessari el coneixement d'un conjunt de convencionalismes i normes que s'estableixen en un àmbit nacional i internacional i caracteritzen el llenguatge específic de la matèria, alhora que li donen rigor i el seu caràcter objectiu, fiable i universal.

Els continguts de la matèria, relacionats amb la representació objectiva, són aplicables a activitats de tipus tecnicocientífic, però també expressiu, creatiu i estètic. El seu caràcter instrumental la fa imprescindible tant en la formació acadèmica com en la pràctica professional. La teoria haurà de desenvolupar-se necessàriament mitjançant la pràctica i l'experimentació, de manera que no tan sols es comprenguin els principis geomètrics fonamentals, sinó que s'entengui la necessitat d'aplicar-los als camps tecnicoprofessionals pertinents. Cal integrar la conceptualització bàsica en l'aplicació gràfica que li dona sentit.

D'altra banda, el dibuix tècnic afavoreix la capacitat d'abstracció amb la comprensió de nombrosos traçats i convencionalismes necessaris per racionalitzar les formes i els espais de la realitat, la qual cosa el converteix en un valuós ajut formatiu de caràcter general.

Donada la finalitat teoricopràctica de la matèria, sorgeix la necessitat de plantejar l'adquisició dels coneixements en tres fases. En una de primera, d'aprehensió de la teoria, es tracta de desenvolupar la capacitat de comprensió. En una segona fase, d'aplicació pràctica de la teoria, es treballen les destreses manuals i de raonament. I finalment en la tercera, d'aplicació i relació amb el món professional, es desenvolupa la capacitat creativa quant a la materialització de solucions encertades pròpies als possibles problemes plantejats i/o projectes proposats.

Els continguts de les matèries dibuix tècnic I i II es desenvolupen al llarg dels dos cursos de batxillerat. En el primer curs es tracta d'adquirir una visió general de la matèria mitjançant la presentació, amb diferent grau d'aprofundiment, de la major part dels continguts, deixant per al segon curs la consolidació i aprofundiment dels del primer, buscant aplicacions tecnico-pràctiques, així com la introducció d'altres nous per tal de completar el currículum.

Els continguts de la matèria es poden presentar agrupats en tres grans apartats

interrelacionats, encara que amb entitat pròpia: la geometria mètrica aplicada, que permet la representació de formes i la resolució de problemes geomètrics bidimensionals; la geometria descriptiva, que permet la representació de formes o cossos volumètrics de l'espai sobre un suport bidimensional; i la normalització, que simplifica, unifica i objectiva les representacions, per la qual cosa universalitza els dibuixos.

Les noves tecnologies adquireixen un paper cada vegada més predominant en el desenvolupament del currículum, especialment la utilització de programes de disseny assistit per ordinador. Es fa necessari, per tant, que estiguin incloses en el currículum, però no com un contingut en sí mateix sinó com una eina més que pugui ajudar a desenvolupar alguns dels continguts de la matèria, que sigui al mateix temps un estímul per a l'alumnat i un complement en la seva formació i en l'adquisició d'una visió més completa i integrada de la realitat de la matèria de dibuix tècnic.

Donada l'especificitat del dibuix tècnic II, així com la major complexitat i extensió de continguts, és recomanable introduir l'ús de les eines informàtiques, principalment en el primer curs, en dibuix tècnic I.

En el bloc de continguts corresponent al sistema dièdric, en els dos cursos s'ha confrontat el sistema dièdric tradicional de traces amb el nou sistema dièdric directe, ja que sembla imposar-se cada vegada més en l'entorn acadèmic dels alumnes, especialment en els estudis d'arquitectura, a causa de una major facilitat de comprensió i sobretot d'operativitat.

El dibuix tècnic és matèria de modalitat en el batxillerat d'arts i en el de ciències i tecnologia. Permet que l'alumnat adquireixi un ampli domini de les capacitats i destreses referents a les funcions instrumentals d'anàlisi, investigació, expressió i comunicació que giren entorn dels aspectes visuals de les idees i de les formes. Aquesta matèria està directament connectada amb l'àrea d'educació plàstica i visual de l'educació secundària obligatòria i possibilita enllaçar adequadament amb estudis superiors, professionals o universitaris, especialment els relacionats amb l'arquitectura o amb qualsevol enginyeria, els estudis artístics i nombrosos cicles formatius. És possible, per tant, que es puguin presentar variacions en l'orientació que es doni a la matèria cada un dels batxillerats, sempre i quan es mantinguin els objectius. Aquestes diferències es podrien manifestar en l'enfocament donat als criteris d'avaluació i en la valoració dels continguts i, en conseqüència, en el tipus d'exercicis pràctics que es treballin.

Objectius didàctics

L'ensenyament de dibuix tècnic en l'etapa de batxillerat té com a objectius desenvolupar en l'alumnat les capacitats següents:

1. Conèixer i utilitzar adequadament i amb certa destresa els instruments específics i la terminologia del dibuix tècnic, valorant la fluïdesa en el maneig de les tècniques gràfiques.
2. Apreciar la importància de l'acabat correcte i presentació del dibuix pel que fa a la diferenciació dels diferents traços que el conformen, a l'exactitud d'aquests i a la neteja i cura del suport, valorant les millores que poden introduir les diverses tècniques gràfiques en la representació.
3. Considerar el dibuix tècnic com un llenguatge objectiu i universal, valorant la necessitat de conèixer la seva sintaxis per poder expressar i comprendre la informació, atorgant-li el paper autònom que té quant a la resolució de problemes en projectes científics, tecnològics i/o artístics.
4. Desenvolupar les capacitats de concepció espacial dels objectes i formes geomètriques, potenciant l'observació i la correcta interpretació de les formes i les seves relacions, tant en la seva concreció bidimensional com en la tridimensional.

5. Conèixer i comprendre els principals fonaments de la geometria mètrica aplicada per resoldre problemes de configuració de formes en el pla, sabent expressar gràficament i verbalment el procés d'elaboració de solucions de manera objectiva, raonada i precisa.
6. Comprendre i utilitzar els diversos sistemes de representació per resoldre problemes geomètrics en l'espai o representar figures tridimensionals en el pla, sabent expressar gràficament i verbalment el procés d'elaboració de solucions de manera objectiva, raonada i precisa.
7. Conèixer la normalització i els convencionalismes del dibuix tècnic, valorant-ne la universalitat, per aplicar-los no tan sols a la lectura i interpretació de plànols, dissenys i productes artístics, sinó també a la representació de formes, atenent especialment a les normes UNE i ISO, referides a l'obtenció, distribució i acotació de les vistes d'un cos, i entendre'ls com un sistema de treball idoni per simplificar i clarificar el procés de producció i com una manera de facilitar la comunicació entre tots els que participen en el procés de creació.
8. Potenciar l'hàbit de treballar el croquis i les perspectives a mà alçada per tal d'assolir les destreses òptimes en el traç, quant a claretat i rapidesa, i per tal d'adquirir l'hàbit de representar mentalment i gràficament les formes i els espais.
9. Planificar i reflexionar, de manera individual i col·lectiva, sobre el procés de realització de qualsevol construcció geomètrica, relacionant-se amb altres persones en les activitats col·lectives amb flexibilitat i responsabilitat.
10. Integrar els coneixements de dibuix tècnic dins dels processos tecnològics i en aplicacions de la vida quotidiana, revisant i valorant l'estat de consecució del projecte o activitat sempre que sigui necessari.
11. Interessar-se per les noves tecnologies i els programes de disseny, gaudint amb la seva utilització i valorant les seves possibilitats en la realització de plànols tècnics

CONTINGUTS, CRITERIS D'AVUACIÓ I ESTÀNDARDS D'APRENTATGE

BLOC 1. GEOMETRIA I DIBUIX TÈCNIC
Continguts
Traçats geomètrics.
Instruments i materials del dibuix tècnic.
Reconeixement de la geometria en la naturalesa.
Identificació d'estructures geomètriques en l'art.
Valoració de la geometria com a instrument per al disseny gràfic, industrial i arquitectònic.
Traçats fonamentals en el plànol.
Circumferència i cercle.
Operacions amb segments.
Mediatriu.
Paral·lelisme i perpendicularitat.
Angles.
Determinació de llocs geomètrics. Aplicacions.

Elaboració de formes basades en xarxes modulars.

Traçat de polígons regulars.
Resolució gràfica de triangles.

Determinació, propietats i aplicacions dels punts notables.

Resolució gràfica de quadrilàters i polígons.

Anàlisi i traçat de formes poligonals per triangulació, radiació i itinerari.

Representació de formes planes:

Traçat de formes proporcionals.

Proporcionalitat i semblança. Construcció i utilització d'escala gràfica.

Construcció i utilització d'escala gràfica.

Transformacions geomètriques elementals. Gir, translació, simetria homotècia i afinitat.
Identificació d'invariants. Aplicacions.

Resolució de problemes bàsics de tangències i enllaços. Aplicacions.

Construcció de corbes tècniques, ovals, ovoides i espirals.

Aplicacions de la geometria al disseny arquitectònic i industrial.

Geometria i noves tecnologies.

Aplicacions de dibuix vectorial en 2D.

Críteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable

1. Resoldre problemes de configuració de formes poligonals senzilles en el pla amb l'ajuda d'estrís convencionals de dibuix sobre pla aplicant els fonaments de la geometria mètrica d'acord amb un esquema pas a pas i/o figura d'anàlisi elaborada prèviament.

1.1. Dissenya, modifica o reproduïx formes basades en xarxes modulars quadrades amb l'ajuda de l'escaire i el cartabó utilitzant recursos gràfics per destacar clarament el traçat principal elaborat de les línies auxiliars utilitzades.

1.2. Determina, amb l'ajuda de regle i compàs, els principals llocs geomètrics d'aplicació als traçats fonamentals en el pla i comprova gràficament el compliment de les condicions establertes.

1.3. Relaciona les línies i els punts notables de triangles, quadrilàters i polígons amb les seves propietats i n'identifica les aplicacions.

1.4. Comprèn les relacions mètriques dels angles de la circumferència i el cercle, en descriu les propietats i n'identifica les possibles aplicacions.

1.5. Resol triangles amb l'ajuda de regla i compàs aplicant les propietats de les línies i punts notables i els principis geomètrics elementals i justifica el procediment utilitzat.

1.6. Dissenya, modifica o reproduïx quadrilàters i polígons analitzant les relacions mètriques essencials i en resol el traçat per triangulació, radiació, itinerari o relacions de semblança.

1.7. Reproduïx figures proporcionals, en determina la raó idònia per a l'espai de dibuix disponible, construeix l'escala gràfica corresponent en funció de l'apreciació establerta i la utilitza amb la precisió requerida.

1.8. Comprèn les característiques de les transformacions geomètriques elementals (gir, translació, simetria, homotècia i afinitat) i n'identifica els invariants i les aplica per resoldre problemes geomètrics i per representar formes planes.

2. Dibuixar corbes tècniques i figures planes compostes per circumferències i línies rectes, aplicar els conceptes fonamentals de tangències, fer ressaltar la forma final determinada i indicar gràficament la construcció auxiliar utilitzada, els punts d'enllaç i la relació entre els seus elements.

2.1. Identifica les relacions existents entre punts de tangència, centres i radis de circumferències i analitza figures compostes per enllaços entre línies rectes i arcs de circumferència.

2.2. Resol problemes bàsics de tangències amb l'ajuda de regla i compàs, aplica amb rigor i exactitud les propietats intrínseques i utilitza recursos gràfics per destacar clarament el traçat principal elaborat de les línies auxiliars utilitzades.

2.3. Aplica els coneixements de tangències a la construcció d'ovals, ovoides i espirals i en relaciona la forma amb les principals aplicacions en el disseny arquitectònic i industrial.

2.4. Dissenya a partir d'un esbós previ o reproduïx a l'escala convenient figures planes que contenguin enllaços entre línies rectes i arcs de circumferència i indica gràficament la construcció auxiliar utilitzada, els punts d'enllaç i la relació entre els seus elements.

BLOC 2. SISTEMES DE REPRESENTACIÓ

Continguts

Fonaments dels sistemes de representació:

Els sistemes de representació en l'art.

Evolució històrica dels sistemes de representació.

Els sistemes de representació i el dibuix tècnic. Àmbits d'aplicació.

Avantatges i inconvenients. Criteris de selecció.

Classes de projecció.

Sistemes de representació i noves tecnologies.

Aplicacions de dibuix vectorial en 3D.

Sistema dièdric:

Procediments per obtenir les projeccions dièdriques.

Disposició normalitzada.

Reversibilitat del sistema. Nombre de projeccions suficients.

Representació i identificació de punts, rectes i plànols. Posicions en l'espai. Paral·lelisme i perpendicularitat. Pertinença i intersecció.

Projeccions dièdriques de sòlids i espais senzills.

Seccions planes. Determinació de la seva magnitud vertadera.

Sistema de plans delimitats. Aplicacions.

Sistema axonomètric. Fonaments del sistema. Disposició dels eixos i utilització dels coeficients de reducció.

Sistema axonomètric ortogonal, perspectives isomètriques, dimètriques i trimètriques.

Sistema axonomètric oblic: perspectives cavalleres i militars.

Aplicació de l'oval isomètric com a representació simplificada de formes circulars.

Sistema cònic:

Elements del sistema. Pla del quadre i con visual.

Determinació del punt de vista i orientació de les cares principals.

Paral·lelisme. Punts de fuga. Punts mètrics.

Representació simplificada de la circumferència.

Representació de sòlids en els diferents sistemes.

Criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluables

1. Relacionar els fonaments i característiques dels sistemes de representació amb les possibles aplicacions al dibuix tècnic, seleccionar el sistema adequat a l'objectiu previst i identificar-ne els avantatges i inconvenients en funció de la informació que es vulgui mostrar i dels recursos disponibles.

1.1. Identifica el sistema de representació emprat a partir de l'anàlisi de dibuixos tècnics, il·lustracions o fotografies d'objectes o espais i en determina les característiques diferencials i els elements principals del sistema.

1.2. Estableix l'àmbit d'aplicació de cadascun dels principals sistemes de representació i n'il·lustra els avantatges i inconvenients mitjançant el dibuix a mà alçada d'un mateix cos geomètric senzill.

1.3. Selecciona el sistema de representació idoni per definir un objecte o espai i n'analitza la complexitat de la forma, la finalitat de la representació, l'exactitud requerida i els recursos informàtics disponibles.

1.4. Comprèn els fonaments del sistema dièdric i descriu els procediments d'obtenció de les projeccions i la disposició normalitzada.

2. Representar formes tridimensionals senzilles a partir de perspectives, fotografies, peces reals o espais de l'entorn pròxim fent servir el sistema dièdric o, si escau, el sistema de plans delimitats i disposar d'acord amb la norma les projeccions suficients per definir-les i identificar-ne els elements de manera inequívoca.

2.1. Dissenya o reproduïx formes tridimensionals senzilles, en dibuixa a mà alçada les vistes principals en el sistema de projecció ortogonal establert per la norma d'aplicació i disposa les projeccions suficients per definir-les i identificar-ne els elements de manera inequívoca.

2.2. Visualitza en l'espai perspectiu formes tridimensionals senzilles prou definides per les seves vistes principals i dibuixa a mà alçada axonometries convencionals (isometries i cavalleres).

2.3. Comprèn el funcionament del sistema dièdric, en relaciona els elements, convencionalismes i notacions amb les projeccions necessàries per representar inequívocament la posició de punts, rectes i plans, i resol problemes de pertinença, intersecció i magnitud vertadera.

2.4. Determina seccions planes d'objectes tridimensionals senzills, en visualitza intuïtivament la posició mitjançant perspectives a mà alçada, en dibuixa les projeccions dièdriques i n'obté la magnitud vertadera.

2.5. Comprèn el funcionament del sistema de plans delimitats com una variant del sistema dièdric que permet rendibilitzar els coneixements adquirits, n'il·lustra les principals aplicacions mitjançant la resolució de problemes senzills de pertinença i intersecció i obté perfils d'un terreny a partir de les corbes de nivell.

3. Dibuixar perspectives de formes tridimensionals a partir de peces reals o definides per les seves projeccions ortogonals seleccionant l'axonometria adequada al propòsit de la representació, disposar la posició dels eixos en funció de la importància relativa de les cares que es vulguin mostrar i emprar, si escau, els coeficients de reducció determinats.

3.1. Duu a terme perspectives isomètriques de cossos definits per les seves vistes principals amb l'ajuda d'estris de dibuix sobre pla, representa les circumferències situades en cares paral·leles als plans de coordenades com ovals en lloc d'el·lipses i en simplifica el traçat.

3.2. Duu a terme perspectives cavalleres o planimètriques de cossos o espais amb circumferències situades en cares paral·leles en un de sol dels plans de coordenades i en

disposa l'orientació per simplificar-ne el traçat.

4. Dibuixar perspectives còniques de formes tridimensionals a partir d'espais de l'entorn o definides per les seves projeccions ortogonals, valorar el mètode seleccionat i considerar l'orientació de les cares principals respecte del pla de quadre i la repercussió de la posició del punt de vista sobre el resultat final.

4.1. Comprèn els fonaments de la perspectiva cònica, en classifica la tipologia en funció de l'orientació de les cares principals respecte del pla de quadre i la repercussió de la posició del punt de vista sobre el resultat final i determina el punt principal, la línia d'horitzó, els punts de fuga i els punts de mesura.

4.2. Dibuixa, amb l'ajuda d'estrís de dibuix, perspectives còniques centrals de cossos o espais amb circumferències situades en cares paral·leles en un de sol dels plans de coordenades i en disposa l'orientació per simplificar-ne el traçat.

4.3. Representa formes sòlides o espacials amb arcs de circumferència en cares horitzontals o verticals, dibuixa perspectives còniques obliqües amb l'ajuda d'estrís de dibuix, simplifica la construcció de les el·lipses en perspectiva mitjançant el traçat de polígons circumscrits i les traça a mà alçada o amb l'ajuda de plantilles de corbes.

BLOC 3. NORMALITZACIÓ

Continguts

Elements de normalització:

El projecte: necessitat i àmbit d'aplicació de les normes.

Formats. Plegatge de plànols.

Vistes. Línies normalitzades.

Escala. Acotació.

Talls i seccions.

Aplicacions de la normalització:

Dibuix industrial.

Dibuix arquitectònic.

Criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable

1. Valorar la normalització com a convencionalisme per a la comunicació universal que permet simplificar els mètodes de producció, assegurar la qualitat dels productes, possibilitar-ne la distribució i garantir que el destinatari final els utilitzi.

1.1. Descriu els objectius i àmbits d'utilització de les normes UNE, EN i ISO, relaciona les específiques del dibuix tècnic amb la seva aplicació per triar i plegar formats, per usar escales, per establir el valor representatiu de les línies, per disposar les vistes i per acotar.

2. Aplicar les normes estatals, europees i internacionals relacionades amb els principis generals de representació, formats, escales, acotació i mètodes de projecció ortogràfics i axonomètrics; considerar el dibuix tècnic com a llenguatge universal, valorar la necessitat de conèixer-ne la sintaxi, i utilitzar-lo de forma objectiva per interpretar plànols tècnics i per elaborar d'esbossos, esquemes, croquis i plànols.

2.1. Obté les dimensions rellevants de cossos o espais representats utilitzant escales normalitzades.

2.2. Representa peces i elements industrials o de construcció, aplica les normes referides als principals mètodes de projecció ortogràfics, selecciona les vistes imprescindibles per definir-los, les disposa adequadament i diferencia el traçat d'eixos, línies vistes i ocultes.

2.3. Delimita peces industrials senzilles, identifica les cotes necessàries per a una definició dimensional correcta i les disposa d'acord amb la norma.

2.4. Delimita espais arquitectònics senzills identificant les cotes necessàries per a una definició dimensional correcta i els disposa d'acord amb la norma.

2.5. Representa objectes amb buits mitjançant talls i seccions i aplica les normes bàsiques corresponents.

Temporalització

4 Sessions a la setmana

1ª AVALUACIÓ	59 SESSIONS
Geometria mètrica	
1. Traçats fonamentals en el pla	6 SESSIONS
2. Polígons	12 SESSIONS
3. Relacions i transformacions geomètriques	10 SESSIONS
4. Tangències. Enllaços	20 SESSIONS
5. Corbes planes: còniques	11 SESSIONS

2ª AVALUACIÓ	44 SESSIONS
Geometria mètrica	
Geometria descriptiva	
6. Sistemes de representació	4 SESSIONS
7. Sistema dièdric	40 SESSIONS

3ª AVALUACIÓ	48 SESSIONS
Geometria descriptiva	
8. Sistema axonomètric, oblic	12 SESSIONS
7. Sistema dièdric, vistes de peces	6 SESSIONS
9. Sistema cònic	10 SESSIONS
Normalització	
10. Normalització	8 SESSIONS
11. Vistes i coquitació	4 SESSIONS
12. Acotació	8 SESSIONS

DIBUIX TÈCNIC 2n DE BATXILLERAT

La programació de segon curs de batxillerat segueix el Decret 111/2002 de 2 d'agost, pel qual s'estableix l'estructura i l'ordenació del batxillerat a les Illes Balears i, l'apartat específic per a la matèria de Dibuix Tècnic de la modalitat de tecnologia publicats en el BOIB núm. 104 de 29 d'agost de 2002. Així com el darrer decret 82/2008.

Objectius didàctics

- Desenvolupar les capacitats de concepció espacial dels objectes i formes geomètriques, potenciant l'observació i la correcta interpretació de les formes i les seves relacions, tant en la seva concreció bidimensional com tridimensional.
- Saber expressar gràficament i verbalment el procés d'elaboració de solucions de manera objectiva, raonada i precisa.
- Entendre el dibuix tècnic com un llenguatge universal que es desenvolupa a través de diferents camps, com poden ser el de la ciència, la tècnica, la creació, la investigació i l'estètica i valorar-ne el paper autònom per resoldre problemes específics utilitzant mètodes i raonaments propis.
- Conèixer les construccions de la geometria mètrica que permetran resoldre problemes geomètrics en el pla i que tindran la seva aplicació a la resolució de problemes de l'espai.
- Entendre els sistemes de representació com un mitjà adequat d'interpretar i representar el volum en el pla.
- Conèixer la normalització i els convencionalismes del dibuix tècnic per aplicar-los no tan sols a la lectura i interpretació de plànols, dissenys i productes artístics, sinó també a la representació de formes, atenent especialment les normes UNE i ISO, i entendre'ls com un sistema de treball idoni per simplificar i clarificar el procés de producció i com una manera de facilitar la comunicació entre tots els que participen en el procés de creació.
- Expressar-se amb fluïdesa i propietat amb la terminologia i el lèxic propis del dibuix tècnic.
- Potenciar l'hàbit de treballar el croquis i les perspectives a mà alçada per tal d'assolir les destreses òptimes en el traç i adquirir l'hàbit de representar mentalment i gràficament les formes i els espais.
- Conèixer els instruments específics del dibuix tècnic i valorar la destresa i la fluïdesa en el maneig de les tècniques gràfiques.
- Apreciar la importància del correcte acabat i presentació del dibuix, com també les millores que puguin introduir les diverses tècniques gràfiques en la representació.

Continguts

DIBUIX TÈCNIC II

BLOC 1. GEOMETRIA I DIBUIX TÈCNIC
Continguts
Resolució de problemes geomètrics:

Proporcionalitat. El rectangle auri. Aplicacions.

Construcció de figures planes equivalents.

Relació entre els angles i la circumferència. Arc capaç.

Aplicacions.

Potència d'un punt respecte d'una circumferència. Determinació i propietats de l'eix radical i del centre radical. Aplicació a la resolució de tangències.

Inversió. Determinació de figures inverses. Aplicació a la resolució de tangències.

Traçat de corbes còniques i tècniques:

Corbes còniques. Origen, determinació i traçat de l'el·lipse, la paràbola i la hipèrbole.

Resolució de problemes de pertinença, tangència i incidència. Aplicacions.

Corbes tècniques. Origen, determinació i traçat de les corbes cícliques i envolupants.

Aplicacions.

Transformacions geomètriques:

Afinitat. Determinació dels elements. Traçat de figures afins. Construcció de l'el·lipse afí a una circumferència.

Aplicacions.

Homologia. Determinació dels elements. Traçat de figures homòlogues. Aplicacions.

Criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable

1. Resoldre problemes de tangències mitjançant l'aplicació de les propietats de l'arc capaç, dels eixos i els centres radicals i/o de la transformació de circumferències i rectes per inversió i indicar gràficament la construcció auxiliar utilitzada, els punts d'enllaç i la relació entre els seus elements.

1.1. Identifica l'estructura geomètrica d'objectes industrials o arquitectònics a partir de l'anàlisi de plantes, alçats, perspectives o fotografies, n'assenyala els elements bàsics i en determina les principals relacions de proporcionalitat.

1.2. Determina llocs geomètrics d'aplicació al dibuix aplicant els conceptes de potència o inversió.

1.3. Transforma per inversió figures planes compostes per punts, rectes i circumferències i en descriu les possibles aplicacions en la resolució de problemes geomètrics.

1.4. Selecciona estratègies per resoldre problemes geomètrics complexos, n'analitza les possibles solucions i els transforma per analogia en uns altres problemes més senzills.

1.5. Resol problemes de tangències aplicant les propietats dels eixos i els centres radicals i indica gràficament la construcció auxiliar utilitzada, els punts d'enllaç i la relació entre els elements.

2. Dibuixar corbes cíclics i còniques, identificar-ne els principals elements i utilitzar-ne les propietats fonamentals per resoldre problemes de pertinença, tangència o incidència.

2.1. Comprèn l'origen de les corbes còniques i les relacions mètriques entre elements, en descriu les propietats i n'identifica les aplicacions.

2.2. Resol problemes de pertinença, intersecció i tangències entre línies rectes i corbes còniques, n'aplica les propietats i justifica el procediment emprat.

2.3. Traça corbes còniques determinant prèviament els elements que les defineixen com eixos, focus, directrius, tangents o asímptotes i en resol el traçat per punts o per homologia respecte de la circumferència.

3. Relacionar les transformacions homològiques amb les seves aplicacions a la geometria plana i als sistemes de representació i valorar la rapidesa i l'exactitud en els traçats que proporciona utilitzar-les.

3.1. Comprèn les característiques de les transformacions homològiques, n'identifica els invariants geomètrics i en descriu les aplicacions.

3.2. Aplica l'homologia i l'afinitat en la resolució de problemes geomètrics i en la representació de formes planes.

3.3. Dissenya a partir d'un esbós previ o reproduïx a l'escala convenient figures planes complexes i indica gràficament la construcció auxiliar utilitzada.

BLOC 2. SISTEMES DE REPRESENTACIÓ

Continguts

Punt, recta i pla en sistema dièdric:

Resolució de problemes de pertinença, incidència, paral·lelisme i perpendicularitat.

Determinació de la magnitud vertadera de segments i formes planes.

Abatiment de plans.

Determinació dels seus elements.

Aplicacions.

Gir d'un cos geomètric.

Aplicacions.

Canvis de pla. Determinació de les noves projeccions.

Aplicacions.

Construcció de figures planes.

Afinitat entre projeccions.

Problema invers a l'abatiment.

Cossos geomètrics en sistema dièdric:

Representació de políedres regulars. Posicions singulars.

Determinació de les seccions principals.

Representació de prismes i piràmides. Determinació de seccions planes i elaboració de desenvolupaments. Interseccions.

Representació de cilindres, cons i esferes. Seccions planes.

Sistemes axonomètrics ortogonals:

Posició del tríedre fonamental.

Relació entre el triangle de traces i els eixos del sistema.

Determinació de coeficients de reducció.

Tipologia de les axonometries ortogonals. Avantatges i inconvenients.

Representació de figures planes.

Representació simplificada de la circumferència.

Representació de cossos geomètrics i espais arquitectònics. Seccions planes. Interseccions.

Criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable

1. Valorar la importància d'elaborar dibuixos a mà alçada per desenvolupar la visió espacial, analitzar la posició relativa entre rectes, plans i superfícies, identificar-ne les relacions mètriques per determinar el sistema de representació adequat i l'estratègia idònia que solucioni els problemes de representació de cossos o espais tridimensionals.

1.1. Comprèn els fonaments o principis geomètrics que condicionen el paral·lelisme i perpendicularitat entre rectes i plans, utilitza el sistema dièdric o, si escau, el sistema de plans delimitats com a eina base per resoldre problemes de pertinença, posició, distàncies mínimes i magnitud vertadera.

1.2. Representa figures planes contingudes en plans paral·lels, perpendiculars o oblics als plans de projecció i en traça les projeccions dièdriques.

1.3. Determina la magnitud vertadera de segments, angles i figures planes utilitzant girs, abatiments o canvis de pla en sistema dièdric i, si escau, en el sistema de plans delimitats.

2. Representar políedres regulars, piràmides, prismes, cilindres i cons mitjançant les seves projeccions ortogràfiques, analitzar les posicions singulars respecte dels plans de projecció, determinar les relacions mètriques entre els seus elements, les seccions planes principals i la magnitud vertadera o desenvolupament de les superfícies que els conformen.

2.1. Representa l'hexàedre o cub en qualsevol posició respecte dels plans de coordenades, la resta dels políedres regulars, prismes i piràmides en posicions favorables, amb l'ajuda de les seves projeccions dièdriques i en determina parts vistes i ocultes.

2.2. Representa cilindres i cons de revolució aplicant girs o canvis de pla per disposar-ne les projeccions dièdriques en posició favorable per resoldre problemes de mesura.

2.3. Determina la secció plana de cossos o espais tridimensionals formats per superfícies polièdriques, cilíndriques, còniques i/o esfèriques i en dibuixa les projeccions dièdriques i n'obté la magnitud vertadera.

2.4. Troba la intersecció entre línies rectes i cossos geomètrics amb l'ajuda de les seves projeccions dièdriques o la seva perspectiva i indica el traçat auxiliar utilitzat per determinar els punts d'entrada i sortida.

2.5. Desenvolupa superfícies polièdriques, cilíndriques i còniques, amb l'ajuda de les seves projeccions dièdriques, emprant girs, abatiments o canvis de pla per obtenir la magnitud vertadera de les arestes i cares que les conformen.

3. Dibuixar axonometries de políedres regulars, piràmides, prismes, cilindres i cons i disposar-ne la posició en funció de la importància relativa de les cares que es vulguin mostrar i/o de la conveniència dels traçats necessaris, utilitzant l'ajuda de l'abatiment de figures planes situades en els plans de coordenades, calculant-ne els coeficients de reducció i determinant-ne les seccions planes principals.

3.1. Comprèn els fonaments de l'axonometria ortogonal, en classifica la tipologia en funció de l'orientació del trièdre fonamental, en determina el triangle de traces i en calcula els coeficients de reducció.

3.2. Dibuixa axonometries de cossos o espais definits per les vistes principals, en disposa la posició en funció de la importància relativa de les cares que es vulguin mostrar i/o de la conveniència dels traçats necessaris.

3.3. Determina la secció plana de cossos o espais tridimensionals formats per superfícies polièdriques i dibuixa isometries o perspectives cavalleres.

BLOC 3. DOCUMENTACIÓ GRÀFICA DE PROJECTES

Continguts

Elaboració d'esbossos, croquis i plànols.

El procés de disseny/fabricació: perspectiva històrica i situació actual.

El projecte: tipus i elements.

Planificació de projectes.

Identificació de les fases d'un projecte. Programació de tasques.

Elaboració de les primeres idees.

Dibuix d'esbossos a mà alçada i esquemes.

Elaboració de dibuixos delimitats.

Elaboració de croquis de peces i conjunts.

Tipus de plànols. Plànols de situació, de conjunt, de muntatge, d'instal·lació, de detall, de fabricació o de construcció.

Presentació de projectes.

Elaboració de la documentació gràfica d'un projecte gràfic, industrial o arquitectònic senzill.

Possibilitats de les tecnologies de la informació i la comunicació aplicades al disseny, edició, arxivament i presentació de projectes.

Dibuix vectorial 2D. Dibuix i edició d'entitats. Creació de blocs. Visibilitat de capes.

Dibuix vectorial 3D. Inserció i edició de sòlids. Galeries i biblioteques de models. Incorporació de textures.

Selecció de l'enquadrament, la il·luminació i el punt de vista.

Criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge valuables

1. Elaborar esbossos, croquis i plànols necessaris per definir un projecte senzill relacionat amb el disseny industrial o arquitectònic, valorar l'exactitud, rapidesa i pulcritud que proporciona la utilització d'aplicacions informàtiques, planificar-ne de manera conjunta el desenvolupament, revisar l'avanç dels treballs i assumir les tasques encomanades amb responsabilitat.

1.1. Elabora i participa activament en projectes cooperatius de construcció geomètrica i aplica estratègies pròpies adequades al llenguatge del dibuix tècnic.

1.2. Identifica formes i mesures d'objectes industrials o arquitectònics a partir dels plànols tècnics que els defineixen.

1.3. Dibuixa esbossos a mà alçada i croquis delimitats per possibilitar la comunicació tècnica amb altres persones.

1.4. Elabora croquis de conjunts i/o peces industrials o objectes arquitectònics, disposa les vistes, talls i/o seccions necessàries, pren mides directament de la realitat o de perspectives a escala, elabora esbossos a mà alçada per elaborar dibuixos delimitats i plànols de muntatge, instal·lació, detall o fabricació d'acord amb la normativa d'aplicació.

2. Presentar de forma individual i col·lectiva els esbossos, croquis i plànols necessaris per

definir un projecte senzill relacionat amb el disseny industrial o arquitectònic, valorar l'exactitud, rapidesa i pulcritud que proporciona la utilització d'aplicacions informàtiques, planificar-ne de manera conjunta el desenvolupament, revisar l'avanç dels treballs i assumir les tasques encomanades amb responsabilitat.

2.1. Comprèn les possibilitats de les aplicacions informàtiques relacionades amb el dibuix tècnic i valora l'exactitud, rapidesa i pulcritud que proporciona emprar-les.

2.2. Representa objectes industrials o arquitectònics amb l'ajuda de programes de dibuix vectorial 2D, crea entitats, importa blocs de biblioteques, edita objectes i disposa la informació relacionada en capes diferenciades per la utilitat.

2.3. Representa objectes industrials o arquitectònics utilitzant programes de creació de models en 3D, insereix sòlids elementals, els manipula fins a obtenir la forma cercada, importa models o objectes de galeries o biblioteques, incorpora textures i selecciona l'enquadrament, la il·luminació i el punt de vista idoni per al propòsit cercat.

2.4. Presenta els treballs de dibuix tècnic utilitzant recursos gràfics i informàtics de manera que aquests siguin clars, nets i responguin a l'objectiu per als quals s'han creat.

Temporalització

1ª AVALUACIÓ	40 SESSIONS
Geometria mètrica	
-Traçats fonamentals en el pla	2 SESSIONS
-Polígons	6 SESSIONS
-Tangències	6 SESSIONS
Geometria descriptiva	
- Sistema dièdric	26 SESSIONS

2ª AVALUACIÓ	36 SESSIONS
Geometria mètrica	
Geometria descriptiva	
- Sistema dièdric	30 SESSIONS
- Sistema axonomètric	6 SESSIONS

3ª AVALUACIÓ	32 SESSIONS
---------------------	--------------------

Geometria descriptiva	
8. Sistema axonomètric	8 SESSIONS
9. Sistema cònic	15 SESSIONS
Normalització	
10. Normalització	3 SESSIONS
11. Vistes i croquitació	3 SESSIONS
12. Acotació	3 SESSIONS

Aquesta programació s'ha aprovat el dia 29 de novembre de 2017 pels components del Departament d'Educació Plàstica i Visual aquí presents.

Violeta Ontavilla, Cristina Ginard i Miquel Garau.